

ԲԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՅՈՒՆՎԱՐ 2, 1911.

ՆՕ I

ՍԱԼԸ ՃԵՏԻՏ ԹԵՊՐԻՔԻ

Պու կիւն գարիյուն Ը քերամ իլէ պիր-
լիքտէ հէմ 1911 սէնէսինին իպթիտասըն-
տա հէմ տէ Բահնիւնանըն հայաթ Ը մէվ-
ճուտիյէթինին իլք խաթվէսինտէ պուլու-
նույօր իլ: Շիմոտիտէն սօնրա, Բապպ իս-
թէրաէ, հէր հաֆթա էֆքեար ալէմինտէ
հէքտիկէրիմիլլէ պիր գաշար տազիգէ միւ-
լազաթ էտէպիլէճէյիլ:

Միւհթէրէմ ապօնէլէրիմիլ քէնտի սը-
փարըչարընը վէրլի իքէն, սաչքի պիլա իս-
թիանա պիլլէ պէյան Ը իլթիրաք էտէրէք
ճէսարէթպախչ քէլամլարը իլէ պիլի թէչճի
էյլէմիլլէր տիր: Պիլ պունը սալ Ը ճէտիտ
թէհնիյաթը մագամընտա թէլազգը էյլէ-
յիպ փէք մահզուլ վէ միննէթտար օլմու-
չուլ տըր: Պիլ պու աղըր վէ մէսուլիյէթի
իլէ պաշլար իքէն պիլի թէչճի վէ թէչվիլ
էտէն խուսուսաթտան պիրի տէ պիլա չիւպ-
հէ գարիյուն Ը քերամըն հիւան ի թէվէճ-
ճիւհէրի տիր: Պիր նաթըգ քէնտի սա-
միյունընըն իլթիյազլը վէ իլթիրաքը կէօզ-
լէրինտէն իլհամ գապուլ էթտիյի միսիլիլ,

պիր մուհարրիր տախի քէնտի գարիյունը-
նըն իլթիրաք վէ մուհապպէթինտէն իլ-
համլար գապուլ էտէր: Շու տա սահիհ
տիր քի էօմրին միւստէթ պաշլարընտա
պիրիպիլլէրիմիլլէ թէպրիք Էօլլու սէօյլէնի-
լէն լաթիֆ սէօզլէր իքի գաթ միւպարէք
տիրլէր. անլէր հէմ սէօյլէյէնէ հէմ տին-
լէյէնէ պախի ճէսարէթ տիրլէր:

Իմտի պիլ տախի պիլմուգապլէլէ գա-
րիյուն Ը քերամընընըն սալ Ը ճէտիտլէրինի
թէպրիք էտէրէք, ճէնապ Ը Հազգաւան հէմ
քէնտիլէր հէմ տէ պիլթիւն վաթանը ա-
զիլիմիլ իլիւն մէսուտ էյամլար թէմէննի
էտէրիլ:

Քէզալիք մուավէնէթ ի նագտիյէլէրի
իլէ Բահնիւնանըն ինթիշարընը թէչվիլ վէ
թէէմին էթմիլ օլան տօթլարըմըլա (խախ-
լէրինին իլան օլունմասընա ըազը տէյիլ ի-
սէլէր տէ) ազալի պու միւնասէպէթլէ հէմ
քէնտիմիլ հէմ տէ գարիյունըմըլ թա-
րաֆընտան պէյան Ը թէչէքքիւր էթմէյի
վազիֆէտէն աուտ էտէրիլ:

ԱՆՎԱԼԸ ՆԱԶԸՐԻ

Հափթա պէ հափթա տիւնեանն ահա-
վալը սիյասիյէսիյէ վէ հայաթ Ը մանէվիյէ-
սինէ վէ մէմէքէթ վէ միլլէթիմիզին ահ-
վալ Ը ումումիյէսինէ տաիր մալիւմաթ վէր-
մէյէ պաշամազտան էվիլէ պու քէրրէ
տիւնեանն ահվալ Ը հազրրէսինէ պիր
աթֆը Նիկեահ էտէլիմ:

Ասիս գրքասրնսաֆի միլլէթէր պու
կիւն պիր պիւհրան նոզթապնտան կէշ-
մէքտէ տիրէր: Ճաշիօնիա կէշէն սէնէ
զարֆընտա Գորիայը իշղալ էյլէտի իսէ տէ,
քէնտի իշիւն տահա պէօյիւք մէսէլէ քէն-
տիսինի հանկի տինին իշղալ էտէճէյի սիւ-
ալը օլմուշ տըր: Վազաա ճափօնիա էֆ-
րատա գըլմէթ, վէ ճիւմլէ ասէմլէրէ միւ-
սաւաթ վէրմէք վէ թաիֆէ ի նիսանն ահ-
վալընը եիւքսէլթմէք իշիւն եօլլար տիւ-
շիւնմէքտէ իսէ տէ, ճափօնիա էհալիսինին
տինի վէ ախլագի հայաթը նապը իրշատ
էտիլմէյի տիր, պու սիւալա գանաաթ պաիշ
պիր ճէվապ հալա վէրիլմէմիշ տիր: Գօնթ
Օգոմանն տէտիյի կիպի, «ճափօնիա պու
կիւն ախլագի վէ տինի գալաղուղլարա թէշ-
նէ տիր»:—Չիւն, իտարէ ի մէշրութէյէ տօղ-
րու եաւիշ եաւիշ ասըմլար ալմագտա
տըր: Պունտան պիր սէնէ գասար ագտէմ
էյալէթլէրտէ մէճիլպէր ագտ էթմէյէ թէ-
շէպպիւս էտիլտի, փարլամէնթօ թէշքիլի
իշիւն տէ պու սէնէ զարֆընտա թէտապիրի
մուգթագիյէ իթթիլազ էտիլտի: Էհալի
արասընտա թալիմ ու թէրպիյէյի թամիմ
էթմէք իշիւն գուվիլէթի արզու միւշահտէ
էտիլիյօր: Գատընլար պիլէ քէնտի հալա-
ընը թէրֆի էտիպ, եիւքսէք տէրէճէ-
տէն թալիմ ու թէրպիյէ իսթիհալ էթ-
մէք իշիւն ուշանմը տըրլար: Լաքն պիրի-
նին տէտիյի կիպի, «Չիւն, սիյասի նոզթա ի
նազարտան, պէօյիւք պիր կազ եաղը ֆը-
շըր տըր քի եա տիւնեայը թէնվիր էտիպ
Ագտա ի Շարգը՝ թարիգի մէտէնիյէթտէ

իրշատ էտէճէք, եատա պու եաղ թու-
թուշարագ հէմ ֆըշը հէմ տէ էթրաֆըն-
տա պուլունանլար փարէ փարշա օլաճագ
տըր:» Չիւնմաշին տին ճիհէթինտէ տէ պիր
պիւհրան վազթը կէշիլմէքտէ տիր: Գօն-
ֆիւկիտա վէ Պուտտա տինլէրինին թէսիրի
գէվալ պուլմագտա օլուպ, անն եէրինի
թութաճագ օլան գուվիլէթ, հալա զահիւր
օլմամըշ տըր: Միլթէալլէմ սընֆ խօսպին
վէ մատաիյուն օլույօրլար: Իմսի աճէպա
փութիլէթլիյին շէրիր բուհունն Չիւ-
տէն պըրլմասը իւղէրինէ պօշ գալան օ-
տայը տինսիլիյին եէտի գաթ շէրիր բուհ-
լարմը տօլտուրաճագ տըր: — Հիւնսիս-
թանսա Ինկիլիզ իտարէսի ալէյհինտէ պա-
զը նիւմայիշէր վուպու պուլտու իսէ տէ,
հիւքիւմէթ անլէրի թէսքինէ մուվաֆֆագ
օլմուշ օլուպ, Հիւնտիթանն Իսլամ էհա-
լիտի հիւքիւմէթէ պու խուսուտա էյի
մուլմէնէթ էյլէմիշ տիր: Սէնէնին սօն
գըմընտա իլթիլաֆ՝ էհալի իլէ Ինկիլիզ
հիւքիւմէթի արասընտա տէյիլ, անճագ
Իսլամ էհալի իլէ Փութիլէթէսթ էհալի ա-
րասընտա զուհուր էյլէմիշ տիր: — Իրան
հիւքիւմէթի տախի սիյասէթէն պիր պուհ-
րան իշինտէն կէշմէքտէ տիր: Պու պիր
գաշ այ զարֆընտա ճէնուպի էյալէթլէր-
տէ ասպիշի իտաէ էտէմէզ իսէ մէմէ-
քէթին իտարէսինէ ճնէպի թէէսիրինին
միւտախէլէ էտէճէյի մուհագագա տըր:

Ամրիգա գրքասրնսա՝ Ինկիլթէրանն
ճէնուպի միւթամէրաթընտա պիր փար-
լամէնթօնն թէէսիս էտիլմէսի 1910 սէ-
նէսինին էն մուհիմմ վազըլարընտան
պիրիտի իտի: Քէզալիք Աֆրիգա գապաիլի
արասընտա Իսլամիյէթին ինթիշար վէ
թէամմիւմ էթմէսի, Մըարտա, Թունուտա
վէ սաիր պիր գաշ մահալլարտա եէրիլէր
իլէ էվրօփալլար արասընտա ինթիլաֆըն
զուհուր էթմէսի, վէ միւսլիմ էհալի արա-
պընտա շիւն-իւշաւիգմին եալմասը Աֆ-
րիգա գալմլարընն հայաթընճա մուհիմմ
մէսէլէլէր տիրէր:

Էվրոփա գրքասրնիս մէյտանը միւսապագատարի փէհիվանլար հալա իթիփիֆագը սէլասէ իլէ իթիլաֆը միւսէլլէս տիրէր : Պու փէհիվանլար քէնսի տօնանմալարընը իքմալ էթմէք էմրինտէ պիրի պիրէրի իլէ ըհգապէթտէ պուլունտուլար վէ պիր գաչ սրալարտա պազը օյունլար օյնատրլար իսէ տէ, Էվրոփա սիյասիյաթը ասայիլ իւզրէ տէվամ էյլէմիլ տիր : Ֆրանսասա Սօսիալիսթլերին թէչէպպիւսիւ ասայիլի իլիլալ էսէմէմիլ վէ Փօրթուգալսա չօգ գան տէօքիւլմէյէրէք ճիւմհիւրիլէթ թէհէսիս օլունմուլ տր : Սէնէնին սօնունա տօղրու Ինկիլթէրրանն անվալը սիյասիյէսի խայլընա նազարը տիգգաթ ճէլալ էյլէմիլ տիր : Ինկիլթէրրա էհալիսի պազը մուհիմմ մէսէլլէրի հալլ էթմէք մէճպուլիլէթի թանթընտա պուլունտուլար : Պունլալին պիրիսի Լօրալար Գամարասընն այրը պիր հէյէթ մագամընտա տէվամ էտիպ էթմէմէսի տիր : Պիր տէ Իրլանտանն ումուրը տախիլիլէսինտէ իսթիգլալիլէթէ մալիք օլուպ օլմամալը մէսէլլէսի վար տրր : Պու միւպահէսէլլէր էանալընտա Սօսիալիզմ տախի մուհիմմ պիր օլ օյնամագտա պուլունտուլար : Ալմանիսա 1910տա թիճարէթ վէ սիյասիյաթ տախիլլէրինտէ խուսուսա Շարգ մէսէլլէսինտէ մուհիմմ ասըմլար ալմիլ տրր :

Ամէրիգա գըթաւընն պազը մէմլէքէթլէրինտէ հիւքիւմէթի մէվճուտէ ալլէհինտէ իսթիլալար վուգու պուլտու իսէ տէ, հիւքիւմէթի տէվիրմէյէ մուվաֆիֆագ օլամաալըր : Մ. Ամէրիգասա Մր. Բօզէվլէթին սայ ու զայրէթինէ ըազմէն Բիփըպիլլէրն ֆըրգա՝ վալիլէր վէ գօնկրէսէ ազալար ինթիսապընտա պէլլի պիր մաղլուպիլէթէ սիւչար օլմուլ տրր : Կէչէն սէնէ իճրա էսիլլէն թահրիրի նուֆուստան անլալլարընա կէօրէ Մ. Ամէրիգա էհալիսի պու կիւն 93,407,150 նուֆուստան իպարէթ օլուպ պու սայր 1900 սէնէսի-

նինքինտէն 14 միլիօն զիյատէ տիր : Պու ֆաղլանն ազալլի 10 միլիօնը մուհաճէրէթ թարիղիլլէ իլալէ օլունմուլ օլտուղընտան Մ. Ամէրիգա մուհաճիլլէր մէսէլլէսին ճիստէն թամիլ էթմէյէ մէճպուլ օլաճագ տրր :

Մէմլէքէթիմիլիկն անվալը հազըրէսինէ նազար էսէր իսէք, կէչէն սէնէ զարֆընտա սիյասի հայաթըմընա պիր պաչգա «Մարտ 31 հատիսէսի» էսիստ «Առանա վազըալ» վուգու պուլմաալըր իլիւն վաթանըմըլ շայանը թէպրիք տիր : Վագասա Արնապուսուլգ վէ Հօրան իսեանլարը սէպէպինտէն տէրունի մէմլէքէթտէ գան տէօքիւլմէսի վուգու պուլտու իսէ տէ, սէնէնին սօն կիւնլէրինտէ պիւթիւն մէմլէքէթիմիլտէ պիր հալը սիւքիւն պուլունմագտա տրր : Պու սիւքիւն տահա պէօլիք փաթլայրլարըն մը, Եօգաս ումուլի իթիլաֆ վէ սէլամէթի՞ն մի մուգաստէմէսի տիր պունը անճագ Ալլահ պիլլի : Օսմ. փարլամէնթօսը ինթիմալարընտա գապիլ ի թէնգիտ հալլար պուլունմուլ իսէ տէ, պիլ ումուլ միւզաքէրաթ զիյանըլ պիր սուրէթտէ տէվամ էյլէմիլ տիր : Հիւքիւմէթին մէպլէլինտէ գօլայնա սուի թէֆսիրէ մէյտան վէրէն անվալ պուլունմուլ վէ ճէհալլէթ վէ թէասսիւպ թէէսիրի թանթընտա պուլունան էհալիլի պու Էէնի անվալա ալլալըմագ իլիւն իթիլիսալ օլունան մէպէք տաիմա էն էյիսի օլմամըլ, պէլքի տէ պազը ֆիքրլէրտէ՝ հիւքիւմէթի իտարէ էտէն ֆըրգանն միլլի վէ տինի էսապարընն իթիլաֆը անալըրա զայրի միւսաիտ պիր սուրէթ ալալընա չիւպէլլէր իլգա էտէճէք նէվտէն օլմուլ իսէ տէ, հէր շէյի հիսապա ալարագ, պու կէչմիլ սէնէ զարֆընտա մէմլէքէթիմիլ էհալիսի պու Էէնի իտարէտէն մէմուլն օլաճագ գատար էյիլ շէյլէր գապուլ էյլէմիլ տիր : Վագասա Մէարըֆըն թամիլիլիւն, տօնանմա իլթիրաալ իլիւն պէզլ էսիլլէնտէն զիյատէ հիմլէթ ու զայրէթ

էտիլսէ, վէ անաւորըն իթիլաֆը վէ զը-
րաաթ վէ սէնաաթըն թէչվիդինէ տիւվէլ ի
էճնէպիյէ նէզտինսէքէ իթիպարը մալի-
միդի վէ հայսիյէթ ի միլլիյէմիդի մուհա-
ֆազայա չալըչորդըմըզտան զիյաստէ չա-
լըչաագ պու կիւն տահա մէսուտ պիր միլ-
լէթ օլուր իտիք . լաքին հէր նէ իսէ, պու
զատարընտան մէմուտ օլուպ, շու տախիլ
օլտուզումուզ սէնէ ի միւպարէքէտէ չիմ-
տիյէտէք իհմալ էտիլմիշ օլան ճիհէթլէրի
թէրվիճէ սայ էթմէլի իզ:

Միլլէթիմիդիին կէչէն սէնէքի ահվալը
պիր ճիհէթտէն չայանը թէպրիք տիր:
էրմէնիլէր 1910 տա ուլուպ րոյալար
կէօրէն պիր գալմ օլմամըչ տըրլար: Քէն-
տի արալարընտա գապիլ ի իսլահ օլան
խո ուսլար էլ ճիւմէ քիլիսէ, րահիպլէր,
մէճիսլէր, թիճարէթ վէ սաիր հայաթի
մէսէլէլէր պիրէր պիրէր մէվզուը պահս
օլմուշ տըր: Պու միւպահէսէլէրէ իշթիրաք
էտէնլէր տախմա իթիտալը տէմի վէ հիք-
մէթի մուհաֆազա էտէմէմիշ իսէլէրտէ,
պու խուսուպարտա հիտիզ վէ աթիլ պիր
հալտա պուլունմագ պու էտիլէն խաթա-
լարտան պէօյիւք պիր խաթա օլապիլիր
իտի: Շու տախի սահիհ տիր քի իսլահաթ
հազգընտա տիւչիւնիւր վէ չալըչըր իքէն ի-
չինէ տիւչտիւլիւմիւզ եանլըչարտան սագըն-
մալ իսէք, օ չէլէր սօնրա պիզէ պահալըյա
մալ օլուր: Պու միւնասիպէթլէ արամըզտա
կէօրիւլէն էն պէօյիւք եանլըչ հազգ իլէ
հազիգաթըն արասընտաքի ալագայը կէօր-
մէմէքլիյիմիզ տիր: Շու չէյ պէնիմ, եա
ճէմասաթըն, եա ամէլէնին, եա պիւթիւն
միլլէթին հազգը իսէ, օ հազգ հազիգաթ
իլէ մուհաֆազա էտիլմէլի իքէն, չիմաի
պիլ իշիմիլէ կէլէն հէր թարիգի իսթի-
մալահ հազըր պուլունույօր իզ: Փաթրիգ-
խանէնին չիմաիքի հալը պիւթիւն միլլէթի
մահզուն գըրմագտա տըր:

Պիւթիւն միլլէթէ սէվիլիւլիւ վէ էճնէ-
պիլէր ինտինտէ մագհարը հիւրմէթ օլան

էշմիածին Կաթողիկոսը Վեհ. Տ. Տ. Մատ-
թէոս Բ.նին վէֆաթը խապերի սէնէնին
սօն հաֆթասընտա պիւթիւն միլլէթի լիւճ-
ճէ ի հիւզն ու քէտէրէ զարգ էյլէմիշ
տիր: Պու վագըա ի միւլլիմէ նէթիճէ-
սինտէ միլլէթ գուլաղուզարը ճիհէթիլլէ
փէք աճընաճագ պիր մէվզըտէ պուլուն-
մագտա տըր: Էշմիածին Կաթողիկոսը վէ
երուսաղէմ փաթրիգի վէֆաթ էթմիշ,
իսթանպօլ փաթրիգի իսթիֆասընը վէրմիշ
վէ Կիլիկիա Կաթողիկոսը սինն ի չէլիու-
լսէթտէ Կիլիկիանըն պիհիսապ միւզայա-
գալարը ալթընտա տիւչարը իլթիլապ
պիր հալտա պուլունմագտա տըր: Պինսէն
ալէյհ միլլէթ՝ արամըզտա պուլունան միւզ-
թէտիր վէ սահիպ ի էոաս հէր ֆէրաին
պու 1911 սէնէսի զարֆընտա քէնտի իզ-
թիտար վէ համիյէթինի միլլէթ ուղու-
րունա ճիտտէն վէ հազիգաթէն հէմ չէվզ
իլէ վագֆ ու թախսիս էթմէսինէ միւն-
թագըր պուլունմագտա տըր:

Փրօքէսքան ֆիլիսէյէրին ահվալը նիլէ
խուսուպարտա չայանը էսէֆ տիր: Ազգա-
պետարան մէսէլէսինէ տաիր եէնի պիր
ատըմ ալընամամըշ տըր: Վագաա հէփ
Միւթիւնլար տա պու մէսէլէնին հալը
իչիւն յիւզօր մուրախսալարտան իպա-
րէթ պիր հէյէթին իճթիմարնա գարար
վէրմիշ իսէլէրտէ, պու յիւզօրլար հէյէ-
թինին վագիֆէսինէ տաիր Միւթիւնլարըն
էֆքեարը միւթթէֆիգ օլմատըլընտան
մէզքիւր հէյէթ կէչէն կիւզ մէվսիմինտէ
իճթիմա էտէմէմիշ տիր: Քիլիսէլէր ա-
րասընտա վաղըլարըն վէ գուլաղուզարըն
գըրլէթի չէտիտէն հիս օլունմուշ տըր:
էն պէօյիւք քիլիսէլէրտէն նիլէսի չո-
պանուղ տըրլար, վէ վաղըլըզա մէյլ
էտէն կէնճէլին սայըրը էքսիլմէքաէ տիր:
Քիւչիւք քիլիսէլէրին մէվճուտիլէթի մէ-
սէլէսի կիթտիքճէ տահա զիյաստէ էհէմ-
միյէթ քէսպ էթմէքտէ օլուպ, պաղը
թարաֆլարտա քիլիսէլէր արասընտա եէնի

Ֆրեդալարըն զուհուրու տա պու միւշքիլի
արթըրըյոր : Քիլիսէլէրիմիզ արասընտա
րուհանի հայաթը թէյիտ էտէնլէրին պու-
լունմասը անլէրին պազէն իֆրաթա կիթ-
մէքտէ օլմալարընա րաղմէն ճէտարէթպախշ
պիր ալամէթ տիր : Պու հարաքէթ թէշ-
վիզ էտիլմէլի վէ իֆրաթա կիթմէմէլէրի
իչինն եօլլար տիւշիւնիւլմէլի տիր : Մէք-
թէպլէրիմիզին հալընճա խուսուսի պիր
թէրագգը էսէրլէրի կէօրիւլմէմիշ իսէ տէ
թէտէննի տէ կէօրիւլմէմիշ տիր :

ՊԵՆՏԻ ՄԱՌՍՈՒՍ

ՄԵՍԼԵՅԻՄԻԶ

Բահնիւլմա քէնտինին վիւճուտէ կէլ-
մէսինի թէպրիյէ իչինն հէր քէսէ տէլիլ-
լէր կէօթէրմէյէ մէճպուր տէյիլ տիր :
Չաթէն մաթպուլաթ մէշրութիյէթին գալպ-
կեահը վէ զազէթալար վաթանըն շահ տա-
մարլարը տոր : Պիր միլլէթ քէնտի զազէ-
թալարը իլէ եիւքսէլիւր վէ զազէթալարը
իլէ սիւշէր : Իտարէ ի մէշրութիյէթի գա-
պուլ էտէն հէր գալմ հէման օ ֆիլիլլէ
մաթպուլաթը թէշվիզ վէ զազէթալարըն
ատատընը թէզեիտ էթմէյի տէրէօհտէ
էտէր : Հուրը պիր էհալի քէնտի հուրրի-
յէթինի մուհաֆազա էթմէք իչինն պիր
թարաֆտան զազէթալարըն տիկէր թա-
րաֆտան զազէթա օգույանլարըն տաէտինի
չօղալթմալը տոր : Պու կիւն մէմլէքէթիմիզ
զազէթա չօղլուղունտան տէյիլ զազէթա
աղլըղընտան զիյան չէքիյոր : Պէօլլէ պիր
իլրատա պիր զազէթա նէշը էթմէք իս-
թէյէնլէր պուլըն իչինն պալը հէյէթլէրին
լէյինի սիւալ էտիպ անլէրէ իսթինթագ
վէրմէյէ մէճպուր տէյիլ տիրլէր : Անլէր
զազէթալը իտարէ էտէճէք մանէվի վէ
մատաի սէրմայէյի պուլտուգտան սօնրա
անը մէյտանը ինթիշարա աթարլար : Էկէր
անըն միլլէթէ վէ վաթանա պիր տէյէճէյի

վար իսէ անը տէր վէ տինլէտիր . տէյէ-
ճէյի եօգ իսէ պիր միւտտէթ փարլայըզ
զաիլ օլան շիհապլար կիպի պիր ազ կէօ-
րիւնիւպ , անտէն զաիլ օլուրլար : Բահ-
նիւլմա պու էստաա իսթինտաւէն էվվէլա
քէնտի պէգասը իչինն մանէվի վէ մատաի
սէրմայէյի թէտարիք էթաիքտէն սօնրա
եէնի հիւքիւլմէթիմիզին վէրաիյի սուհու-
լէթտէն իսթիֆատէ էտէրէք մէյտանը ին-
թիշարա աթըլմը տոր : Պիգիմ իչինն պու
գատարը քեաֆի իտի, լաքին պու արատա
մէյտանը ինթիշարա չըգըպ տա եարը
եօլտա գալան զազէթալար էքսիք օլմատը-
ղընտան, Բահնիւլմայա ապօնէ եազըլմագ
իսթէյէնլէրին ֆիքրինտէ Բահնիւլմանըն
իսթիզպալընա տաիր էմնիյէթ հասըլ էթ-
մէք իւզըտէ տէրիզ քի , հէր նէ գատար
Բահնիւլմա Ամէրիգան Պօրտուան հիշ պիր
ազչէ իանէ ալմամըշ վէ ալմայաճագ , քէ-
զալիք նէ Կիլիկիա Միուքիւնը քիլիսալա-
րընտան նէ տէ սաիր քիլիսէլէրտէն , նէ
տէ եէրլի եա էճնէպի պիր չիւքէթտէն
իանէ ի նագտիյէ ալմայօր իսէ տէ , անըն
մալիյէճէ միւլթագպլէլի միլլէթէ ճիտտէն
խրամէթ էթմէք իսթէյիպ եինէ տէ քէն-
տի իսմիլէրինի մէքթուլմ սագլամագ իսթէ-
յէն Էրմէնի տօսթլար թարաֆընտան թէէ-
մին էտիլմիշ տիր :

Պու միւնասիպէթլէ Անէսաքեւրին Հէ-
յէթ ի նաշիրէփնէ տախի սամիմի թէշէք-
քիւրաթըմըզը պէյան էթմէք իսթէրիզ :
Հէյէթ ի մէքքիւրէ Բահնիւլմայա գարշը
հիտա էթաիքլէրի հիւնի թէվէճճիւհլէրի վէ
պու եէրլի թէշէպալիսիւնիւն մուվաֆֆա-
գիյէթինի թէէմին էթմէք պապընտա թա-
շտըզլարը նէճիպ արղուլարը նէթիճէմինտէ
Թիւրքճէ Անէսաքեւրին նէշրինի թաթիլ
էտէրէք , անը քէնտի ապօնէլէրինէ թալ-
իյէ էյէտիլլէր . վէ շիմոլիյէտէք Թիւրքճէ
Անէս . իչինն սարֆ էթաիքլէրի ֆաղլա մէպ-
լաղը միլլէթիմիզին մաթպուլաթ տաիրէ-
մինտէ պաշգա իհթիյաճաթընա իսթիմալ
էթմէյէ գարար վէրմիշ տիրլէր :

Պիր գաչ սէօղ տէ էֆքեարճա մէսլէ-
յիմիդ իշիւն սէօյլէմէյէ լուզում հիտ էտէր
իզ : Բահնիւնանն պիր ֆըրգա զազէթաւը
օլաճաղընա տաիր ֆիքըլէրտէ պիր վէսվէսէ
հուսուլընա մահալ պրագմամագ իշիւն
թէքրար վէ թէյիտ էտէրիզ էտէրիզ քի, Պիդ
պու զազէթայը ֆրօթէսթանլըդ թարաֆըն-
տան անը նէչը հա փրօփականտա էթմէք նի-
յէթիյլէ պաշլամայօր իզ : Պիդ տար տաիրէտէ
ուսում էրմէնի միլլէթիմիզէ վէ տահա
կէնիշ պիր տաիրէտէ պիւթիւն վաթանը-
մըզա անլէրին եիւքսէլմէտի իշիւն հագի-
գաթ վասթթաւըյա խըսմէթ էթմէք մագ-
սասիյլէ վէ հալընըզ պու մագսէտլէ պու
կիւն վէ մէսուլիյէթլի իշի տէրէօհտէ էյ-
լէմիշիզ տիր : Վագաա պիդ պիր ֆրօթէս-
թանթ ըզ, վէ ֆրօթէսթանթլըզըն էսապա-
րընա հզ տիլ ու ճան ինանըպ, օ էսաս-
լարա սատըգ պուլունմաղլըզը քէնտիմիզնէ
վազիֆէի մուգատտէսէ ատտ էտէր իզ :
Վէ տիկէրլէրին մէզհէպի հիսսիյաթ վէ
էսասլարընա հիւրմէթ վէ միւսաատէ էթ-
մէքլէ պէրապէր պիդ քէնտիմիզին էսաս-
լարընա կէօրէ տիւշիւնիւր, եազար վէ իր-
շաա էտէր իզ : Վէ իշթէ պու վասի մա-
նատա, Բահնիւնա ֆրօթէսթան ճէմաաթ-
լարըն միւրէվիլի ի էֆքեարը օլաճագ սըր-
վէ լաքին անը տար ֆիքըլի պիր ֆըրգա
օրկանը հափմայըպ, անճադ անտէ պիլ
ճիւմէ վաթանտաշարըմըզըն թէրագըսը
իշիւն լապիտ վէ էլզէմ օլան էսասլարտան
պահա էտէճէյիզ : Հէր պիր մուհարրիւր
պիլա շիւպհէ քէնտի ֆէրաիյէթինի հըֆզ
վէ թէյիտ էթմէքլէ տիր քի, գարիլէրինէ
ճիտտի խըսմէթլէր իֆա էտէպիլէճէք տիր :
Հէր հավայա եէքէն աշան, հէր պօյայա
կիրէպիլէն, էֆքեարը ամմէյի գուլաղուզ-
լայաճագ եէրտէ քէնտիսի էֆքեարը ամմէ-
տէն գուլաղուզլանըպ հհալինին փէսէնտինէ
թալիպ պուլունան սալգավուզլար մաթ-
պուաթտա միլլէթէ տէյէրլի պիր խըսմէթ
իֆա էտէմէզլէր : Հէր պիր մուհարրիւր քէնտի

շախիյէթինէ սատըգ պուլունմաղլ տըր :
Պիդ տալի քէնտի ֆէրաիյէթ վէ էսապա-
րըմըզը հիշ պիր մէնֆաաթա պէտէլ ֆիւ-
րուսթ էթմէմէքլէ պէրապէր, ուսում էհա-
լիմիզէ էլիմիզաէն կէլէն հէր պիր խըտ-
մէթի իֆայա սայ էտէճէյիզ : Միլլէթիմի-
զին հէր սընֆընըն քէտէրլէրինի պիդիմ
քէտէրլէրիմիզ տէյու սայըպ անլէրէ իշ-
թիրաք էտէճէյիզ, վէ հէր պիր սընֆըն
ֆէզաիլ վէ մէգատիրինի քէնտիմիզէ աիտ
ատտ էտէրէք անլէրտէն տօլայը իֆթի-
խարլէ անլէրի թէշվիզ էտէճէյիզ : Քէզա-
լիք անասլըրը մուսթէլիֆէ արասընտա
իթիլաֆ էսասի մագսէտլէրիմիզաէն պիրիսի
օլարագ պունա խըսմէթ էտէն ֆիքըլէրին
նէչը ու թամիմինէ սայ էտէճէյիզ :

Պու մուհիմմ վազիֆէնին իֆասը էմ-
րինտէ գարիյունը քիրամըն միւսաատէ-
լէրինի վէ ճէնապը Հագգըն մուալէնէ-
թինի թէմէննի էտէր իզ :

ՊԵՅՅԻՒՔ ԳԱՐԱՐԼԱՐ

Էօմրտէ էօյլէ նօգթալար կէլիւր քի ան-
տէ ատէմ պու տագիզէ իշիւն տէյիլ, ու-
զուն պիր միւստէթ իշիւն գարարլար գը-
լար : Պիր նէվճիվանըն իլք իշկի գատէհինի
սուսաղընա կէթիւրմէսի, պիր կէնճին
իլք տէֆա օլարագ խանէյի թէրք էթմէյէ
միւրատ էթմէսի, եէնի իշէ պաշլայան պիր
քիմնէնին Խաթիգամէթ թարիգլնտէն խայր
չըգմազ, գարարընա կէլմէսի, պիր կէնճին
քէնտի ճէսէտի ալէյհինտէ իլք կիւնահը
իրթիքեապ էթմէսի, պունլար էօմրտէ պիր
տէֆա վէրիլէն գարարլար խէլէրտէ նէթի-
ճէլէրի պիրէր հայաթ պէլքիտէ էպէտիյէթ
տիր : Պունլար էօյլէսի գարարլար տըրլար
քի նիթիճէլէրի տէ քէնտիլէր կիպի պագը
վէ տէվամը տըրլար, թէպէատիւլ էթ-
մէզլէր : Թապիաթ գաիտէլէրինին հալընըզ
պիր հօլու օլաղուլ կիպի աիլագի մու-
վաֆֆագիյէթին տէ անճագ պիր հօլու

վար տըր : Իմո՛ր ես օ եօլտան կիտէր վէ մուվաֆֆադ օլուրսուն, եօգ իսէ գաթիլէն մուվաֆֆադ օլամազըն : Սէնէլէր միւրուրը իլէ պու էսասը թէպտիլ էթմէք սէնին էլինատ տէյիլ տիր : Պագէն ատէմլէր պու պէյիւք գարարլարըն վէրիւր իքէն , պու ֆիլիլէրինին ազամէթինի հիսս էթմէսէլէր պիլէ էսաս տէյիլմէզ :

Յիսուսըն սալպ օլունմասընը թալէպ է-տէն Նէհուտիլէր գըղկըն պիր տագիգէտէ , «Մնըն գանը պիգիմ իւզէրիմիլէ վէ էվլա-սըմըղըն իւզէրինէ օլսուն» տէյու գարար վէրալիլէր իսէ տէ , շու կէչմիշ 20 տէհըլէր հալա օ մէսուլիյէթի անլէրին իւզէրինտէն գալարրամամը սըր : Պու կիւն պիր կէնճ աղըր պիր թէճրիպէ էնասընտա , «Նէ օ-լուրտա օլսուն , պէն պու քէյֆտէն վազ կէչմէյէճէյիմ , հէր մէսուլիյէթ պէնիմ իւզէրիմէ օլսուն» տէյու գարար վէրիւր , օ գարարըն նէթիճէսի թա էօմրիւնիւն սօնու-նատէք քէնալինի թագըպ էտէր : Մէսէլէ-նին օ պիր ճիհէթիտէ սահիհ տիր , չէյլէքի պիր ատէմ հագիգաթ վէ լիյազաթը քէնալինէ էսաս օլմագ իւզըրէ սէչէր , վէ օ գարարը վէրմէսի իլէ , պիւթիւն հայաթընա մուպյէն պիր իսթիգամէթ վէրիւր : Արթըզ օ ատէմին իւզէրինէ հէր նէ թէճրիպէ կէլ-սէ , մութլազ օ իզվա տաղալարը պու միւհքէմ գայայա չարփըլըպ փարէլէնէճէք-լէր տիր : Իմո՛ր ատէմլէր պու պէյիւք գա-րարլարընա կէօրէ միւյէսսէր ես իսարապ օլուրլար :

Սէնէ պաշը կիւնլէրի պէյլէ գարարլար վէրմէք վազթլարընտան ատա օլունմալը տըր : Նէ՞ չօգ քիմնէլէր եէնի սէնէնին իլք կիւնիւնատ տէճիւպ կէչմիշ սէնէնին իսթալարընա հիճալա պագարագ , եէնի պիր էօմր կէչիւմէյէ ճիտտէն գարար վէր-տիլէր , վէ անտէն սօնրա ֆիլվազը էյի ա-տէմլէր օլսուլար :

Իմո՛ր , էյ պու սաթըրլարը օգույան տօս-թոււմ , սէն պու կիւն քէնալի հայաթըն ի-

չիւն եէնի գարարլար վէրէպիլիւրսին , քէն-տի աիլէն իչիւն քեամիլէն եէնի պիր մէս-լէք իթթիսազ էտէպիլիւրսին , սէն շու միւշ-քիլ մէսէլէլէր իլէ օղրաշան միլլէթին վէ վաթանըն իչիւն եէնի վէ էյի գարարլար վէրէպիլիւրսին , վէ պու գարարլարըն սէպէ-պինտէն պու սէնէ գարֆընտա կէրէք սէն վէ կէրէք տիւնեա տահա էյի օլաճագը-նըզ :

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՊԵՅՄԱՆ Ը ՀԻԻՍՆ Ի ԹԵՎԵՃՃԻԻՆ

Վեր . Գրիգորեան Բահնիւնալըն պի-րինճի նուսիսի իչիւն գըսա պիր պէնտ եազմագըղըմը թալէպ էյլէսի : Պէն տէ մէղքիւր թալէպէ պիլ մէսէրէ իճապէթ էթմէք իսթէսիմ : Բահնիւնալը՝ մէմլէքէթ-տէ խալը իչիւն իչլէյէճէք օլսն եէնի պիր գուվլէթ մագամընտա թէպըրք , վէ անըն ազիմ մուվաֆֆագիյէթէ լայըգ վէ մագ-հար օլաճաղընա իթիմատ էտէրիլ : Էլպէթ-թէ Թիւրքճէ Առէսաքերի թաթիլ էթտի-յիմիզտէն տօլայը միւթէէտիֆ օլմամագ էտէմէյիլ : Նիրմի սէնէտէն զիյատէ պիր միւտաթէթտէ անըն ըսի իտարէսինտէ պու-լունմուշ օլտուղում միւնասիպէթլէ՝ չիմ-տիրի միւէլլիֆին պու խուսուստաքի հիս-սիյաթընա պէն տալի իչթիրաք էտէրիմ : Վէ Առէսաքերին թաթիլ էտիլմէսինտէն տօլայը ապօնէլէրիմիզտէն չօղլարընըն պէ-յան ը էսէֆ էյլէմէլէրինէ թէաճճիւպ էթ-մէզիլ : Հագիգաթէն պու նէվ հիսսիյաթ պէյան օլունմասա իտի , օ վազըթ միւքէտ-տէր օլաճագ իտիք : Նըսֆ ասրտան զիյատէ տէվամ էյլէյէն պու իչիմիզտէ պիլէ մու-ճիպի ճէսարէթ օլմագ իւզըրէ պէյան է-տիլմիշ օլսն ասարը թագտիրաթ վէ իւ-թիֆաթտան տօլայը միւթէչէքքիլիլ : Նիմ-տի եէրի պիրասէրլէրիմիլ քէնտիլէր պիր զագէթա նէշը էտէպիլէճէքլէրինի հիսս էթ-

միշ օլաուգլարը հալտէ, պիզէ կէօրինիւր քի պիզիմ վազիֆէմիզ տէ անլէրէ ճէսաւ ըէթ վէրմէք տիր : Միսիօնէրին իշի—օ իշին թապիւթը իզթիզասընտան— մուվազգաթ պիր իշ օլուպ , օ՝ անճագ հէր խուսուստա քէնտի ումուրունը իտարէ էթմէյէ միւզ- թէտիր օլան պիր Խնճիլի ճէմաաթ մէյոտա- նա կէթիրէնէ գատար տէվամ էտիպ օլ զէ- ման իշի անլէրէ պրագըր : Ճափօնիատա , Պուկարիատա վէ իհթիմալ քի պաչգա մէմէքէթլէրաէ տախի Պօրտուն միսիօնէր- լէրի վասիթասըյլէ նէշր էտիլմէյէ պաչան- միշ օլան զազէթայար եէրլի մուհարրիլէրէ թէրք էտիլմիշ վէ նէթիճէսի տէ խայրը օլմուշ արը : Վէ Թիւրքճէ Աւեսաքերի ալ- մագտա օլան տաիրէ ի թէպչիրիյէ պա- լատէ զիքր օլունանլարտան տահա էպքի տիր : Եէրլի պիր մուհարրիլ եէտինտէ պու- լունմագ իւզրէ պիր զազէթա նէշր էթմէք- լիյէ տաիր օլան թէքլիֆին Կիլիկիատան կէլմէսի տախի թապիի խի, զիրա թիւրք- ճէ Աւեսաքերին ապօնէլէրինին պէջիւք գըամը օ թարաֆտա պուլունույօր : Փագաթ էմին իզ քի անլէր պու զազէթանըն մէմ- լէքէթին սաիր գըթալարընտա պուլունան ճիւմէ քրֆախօս Խնճիլի ճէմաաթլարըն տա- խի վասիթա ի նէշր ի էֆիքիարը օլմասընը իսթէրլէր : Շու տա մալիւմ օլուն քի Կի- լիկիա Իթթիհատը Բահնիւնայա պիր կէօ- նէ մուալէնէթ ի նագտիյէտէ պուլունմա- յօր, անճագ օ թարաֆլարտա Բահնիւնա- յա ապօնէ եազըլանլար զազէթանըն ապօ- նէ պէտէլինի թէտիյէ էթմէք սուրէթիյլէ անը թէշվիզ էտիյօրլար :

Պու էճլտէն պիզէ պիւթիւն Թիւրքճէ թէքէլիւմ էտէն Խնճիլի ճէմաաթլարըն Բահնիւնայը քէնտիլէրին զազէթասը ատտ էտիպ նախապաշարոնտան քիւլլիյէն արի օլարագ անըն մուվաֆիագ օլմասը պա- պընտա քէմալը ճիտտիյէթ իլէ իթթի- հատ էթմէլէրի միւնասիպ տիր : Պիրա- տէրլէր, պիզ պիլիլիզ քի պու զազէթայը

մուվաֆիագ էթմէք սիզին էլինիզտէ տիր : Իշթէ պու գանըլըմըզա պինսէն իտի քի , էրմէնիճէտէն զիյատէ մուվաֆիագ պիր հալտէ տէվամ էթմէքտէ օլան Թիւրքճէ Աւեսաքերի թաթիլ էթտիք : Իմաի սիզէ տիւշէր քի սիզ տէ սիզին անա ապօնէ եազըլմագլըղընը վէ արանըզտա պուլու- նան միւզթէտիր զէվաթըն Բահնիւնայա պէնսիլէր կէօնտէրմէլէրի թարիգիլէ պու գանըլըմըզա տօղրու իտիյինի խապաթ է- տէսինիզ : Պազըլար «Հէմ Բահնիւնա հէմ տէ Աւեսաքերին տէվամ էթմէսինէ նէ՞ մանի վար տըր» տէյէ սիւալ էտիյօրլար : Պու հատաը զաթընտա էյի պիր թէրթիպ օլուր իտի : Պանա սիւալ օլունտա հաֆ- թատա սալթ պիր զազէթայա միւնհատըր գալմաղը պիր պախթաղըղը գատտ էտէր խիմ : Լաքին պիլիլի իզ քի մալիյէճէ շիմ- տի մէվճուտ օլան միւշքիւլաթ սէպէպին- տէն գարիունումուզտան անճագ փէք ազ- լարը պու իքի զազէթայա փարա վէրէպի- լիր հալտէ պուլունույօրլար . պու սէպէպ- տէն պաղըլար պիրինէ վէ պաչգալար տի- կէրինէ ապօնէ եազըլաճագլար , պու իսէ իքիսի իշիւն տախի խայրը օլմալ : Պիզ Բահնիւնայա գապիլ օլան հէր սուհու- լէթի վէրմէք իսթէրիզ : Պունտան մատա Հէյէթ ի նաչիրէ Թիւրքճէ Աւեսաքերի թաթիլ էթմէքլէ անա սարֆ էտիլէն ազ- չէյի միւնասիպ եօլտա գուլլանմագ իշիւն պաչգա թէտալիլլէր իթթիլազ էթմէքտէ տիր : Էրմ . Աւեսաքեր տէվամ էտէճէք տիր :

Խաթըրմա կէլիր քի պիր տէֆա Վեր- Աւետիս Կոստանդեան պանա , «Զանն էտէ- րիմ չօգ կէշմէզտէն» շիմաի Թիւրքճէ թէքէլ- լիւմ էտէն էրմէնիլէրին պէջիւք պիր գըամը էրմէնիճէ եա տա Արապի իւլ հու- րուֆ Թիւրքճէ օգույաճագլար տըր» տէտի : Թիւրքճէ թէքէլիւմ էտէն մահալլէրտէ մէքթէպլէրին ճիւմէսինտէ էրմէնիճէ թէտ- իս էտիլիյօր , վէ հէր սէնէ էրմէնիճէյի

լիյէտէն պիրի հալինտէ գարշմըզա չը-
գար : — Յարգ՝ ֆիզիզի , հայաթի վէ
հաթթա ֆիզրի տաիրէյէրաէ միւշահէտէ
օլունան նէմա վէ հարաքէթին շուրութը
էսասիյէսինտէն օլույօր : Քիւրրէ ի արղըն
թարրիխաէն էվվէքի էյամընտան սարֆը
նազարլէ տահա եազըն վազըթլարը —
եէր եիւզիւ պիր գութպտան օլ պիրինէ-
տէք սուլար իլէ գապլը պուլունտուզու
զէմանլարը — տիւշինիւլտի.քտէ, չիմաիքի
թէնէվվիւ վէ իսթիլաֆը հարաքէթ եէ-
րինէ հէր թարաֆտա պիր սի.քիւն վէ
այնի հալըն տէվամը (միօտիւնակուքիւն)
միւշահատէ օլունաճագ իտի, չիւնքի տիւն-
եամըղըն իսթիլաի (հաւաւաւիւսիւսիւն)
վէ գութպի սէմթլէրինտէ էլէէվմ վազը
օլան տէրէճէ ի հէրաքէթ Քարգի. օլ վա-
զըթտա օլամայաճաղընտան, չիմաիքի ըիւզ-
կեարլար, վէ եազմուրլար, վէ ազընթըլար
օլամայաճագ իտի : Սուլար, մաի թա-
պիաթլարընըն նէթիճէսի օլարագ պիտու-
հուլէ պիր պիրինէ գարըշտըղլարը էճէլաէն,
խաթթը իսթիվա սէմթիլլէ գութպ սէմթ-
լէրինին սուլարընտա հէրաքէթ ճիհէթիլլէ
պէլլի պիր ֆարգ օլմայաճագ իտի : Յա-
գաթ պիր միւտտէթ սօնրա, եէր եէր ճէ-
սիւմ գարա գըթալարը մէյտանա կէլսի :
Վասի օլալար վէ եայլալար վէ միւրթէֆի
տաղլար զահիր օլտուն, վէ պուլունլէ պէ-
րապէր հէրաքէթ ալմագ վէ վէրմէք խու-
սուլարընտա գարա իլէ տէրեանըն թա-
պիաթը եէքտիլէրինտէն փէք ֆարգլը օլ-
տուզու վէ տէնիզ տաթհընտան իրթի-
ֆարըն իգլիմէ վէ հէրաքէթէ թէէսիր էթ-
սիյի անլաչըլըն, վէ պուլնարա պիր ա-
խէր ֆարգ տահա, եանի տիւնեանըն կեահ
պիր վէ կեսահ օլ պիր գութպուլունն չէմ-
սէ նազըր պուլունտուզու իլավէ օլունտուն,
օլ զէման զէմինտէ հարրէ, միւթէտիլլէ վէ
միւնճէմիտէ միւնթագալար վիւճուտէ կէ-
լիր, օլ զէման, չիմաի օլտուզու կիպի,
խաթթը իսթիվատան գութպլարա, վէ

գութպլարտան խաթթը իսթիվայա տօղրու
միւնթագամ հալա վէ տէրեա ազընթը-
լարը վազը օլուր, օլ զէման Կրուէնլանտ,
Ամաղօն, վէ Սահրաի Քէպիր իգլիմէրի
կիպի իգլիմէր զուհուր էտէր, օլ զէման
եիւճէ տաղլար տայէսինտէ՝ միւնթագա ի
հարրէտէ պիլէ էգալիմի միւլթէլիֆէ միւ-
շահատէ օլունուր, վէ էն սըճագ մէմէ-
քէթլէրտէ պիլէ գար եաղար, օլ զէման
Քէօրֆէզ ազընթըլար պաշլայըպ՝ սէնէնին
պէօյիւք փայընտա Լապրատօր կիպի պուզ
իլէ գապլը պուլունաճագ օլան Ղարպի
էլլիւօլա միւթէտիլ պիր իգլիմէ թահվիլ
օլունուր, օլ զէման, միւնթագաի հարրէ
օլխանօլարընտան պուհար հալինտէ հա-
վայա չըգան զանի բութուպէթ՝ բուզկեա-
լըն գանատլարըլլէ չիմալա վէ ճէնուպա
կէօթիւրիւլիւպ թարլալարա, կէօլլէրէ վէ
նէհրլէրէ թէվզի օլունուրլար. — եազմուր,
եանի պիւթիւն տաթհը զէմինի հէր սէնէ 90
սանթիմէթը տէրինլիյինտէ գապլայան սու,
մէյտանա կէլիր : Ալթուն կիպի պուլտայընը
թօփուրալա գարըշտըրմըլ օլարագ եազմուր
պէքլէյէն չիֆթճի պէքի հիշ տիւշինմէզ
քի, պիլլէրճէ միւլ եօլճուլուգ էթտիքտէն
սօնրա սօղուգ սէմթլէրէ կէլաիլլէրինտէ
թէքէսաիւֆ իլէ քէնտի պօլ սուլարընը
սէրվին օլ զանի պուհարլար սըճագ օլխա-
նօլարտան եօլա չըգմըլ օլուպ չափուգ
չափուգ քէնտինէ տօղրու տճէլէ էտիյօր-
լար : Խաթթը իսթիվա օգիանօլարը սու-
լարընըն չէմալա վէ ճէնուպա ինչիապլէ
(տալլանմագլէ) քէնտի ֆաղլա հէրաքէթ-
լէրինի պարիտ գութպ սէմթլէրինէ թէվզի
էյլէտիլլէրի միսիլիւ, Հըմպօլթ ազընթըլար
կիպի գութպ թարաֆընտան կէլէն մէֆրէթ
սու պէտէնլէրի տալսի սըճագ սէմթլէրին
չիտտէթ ի հէրաքէթինի թալսիֆի էթմէք-
տէ տիրլէր : Տէմէք հաճէթ տէյիլ տիր
քի պուլունն ճիւմէսի Քարգ, — տէրէճէ ի
հէրաքէթ ճիհէթինտէ օլան Քարգ — նէ-
թիճէսի տիր :

Շէմսիմպիւն պիպէ կիւնէշիք էթմէսի մէգքիւր Վարգ սայէսինտէ տիր : Մալիւմ տիր քի , հայաթը հայվանիյէ վէ նէպա- թիյէնին շարթը եվիլէի շէմսին հէրարէթի տիր : Պունունիէ պէրապէր շուրասը տա ու- նուտուլմամալը քի , զէմին պու պէրէքէթ իշիւն շէմս իլէ քէնտի մապէյնինտէ վազը օլան տէրէճէ ի հէրարէթ Վարգընա մին- նէթտար տըր : Սօղուգ պիր ճիսմին գըզ- աըրըլմասընըն շարթը՝ քէնտինտէն սըճագ պիր ճիսմին թէէսիրի թահթընտա պուլուն- տուրուլմասը տըր : Հէրարէթ ճիհէթինտէ տէրէճէլէրի միւսավի օլան իքի ճիսմէրտէն պիրի օլ պիրինի գըզաըրմագ : Շէօյլէքի , զէմինին հէրարէթի պիր եօլ իլէ իզաիյաու պուլուպ շէմսինքինէ եթիշտէ , վէ եախօտ տահա միւհթէմէլի , շէմսինքի եապաշ եա- վաշ թէնէզզիւլ էսիպ քիւրրէի արզըն հէ- րարէթի տէրէճէսինէ տիւշտէ , օլ զէման տիւնեամըզըն կիւնէշտէն հէրարէթ իսթի- ֆատէսի էնճամա կէլմիշ օլուր վէ պէօյ- լէճէ շիստիքի Վարգ զաիլ օլտուզունտա հայաթ վէ հարաքէթինտէ սօնու կէլմիշ օլուր : Էրպապը քիսունուն գապիլինճէ շէմ- սիմիշ պունտան էվիլէ տահա սըճագ իսթի- վէ շիստի հէրարէթի սէնէ պէ սէնէ թէ- նէզզիւլ էթմէքտէ իսէ տէ , զայաթընըն տէրէճէսի օլ գատար ճիւզի տիր քի , պու սիյագ իւզրէ տէվամ էթտիյի հալտէ պի- զէ տահա , ագալլի պէշ միլիօն սէնէ խըզ- մէթ էտէպիլէճէք տիր :

Պուհար մաքինալարընտա տախի էասա կինէ Վարգ մէպտէսի տիր : Մալիւմ տիր քի , պու նէվ մաքինալարըն հասըլ էյլէ- տիյի գուվիլէթ , սըճագ պուհարըն սիլինտ- րայա տուխուլ իլէ անտէքի փիսթօնու կեահ պիր թարաֆտան , վէ կեահ օլ պիր թարաֆտան եիթմէսիյէ մէյտանա կէլիւր : Հալ պու քի , պու եիթիշ գուվիլէթինին ազըլըր չօգըլուզու , փիսթօնուն իքի թարա- ֆընտաքի պուհարըն տէրէճէ ի հէրարէթի- նին պիրպիրինտէն Վարգըյի թանին օ- լունուր :

Ուլումը թապիիյէնին հէր հանկը պիր շիւպէսինին նաղարըմըղա թագաիւմ էյլէ- տիյի ալայիւմ թագիպ էսիլտիքտէ , ալէս- սէվիյէ Վարգսա թէգարրիւր էսիյօրլար : Պիսմէթ վէ Անթիմնի նաման մասէնէլտէն ինճէ վէ գըսա չըպուգլար ալընըպ եան եանա գօնուլուլտան սօնրա ուճարը պիր- պիրինէ լէհիմէնտիրիլէրէք վէ պիր տէմէթ շէքլինտէ թէրթիպ էսիլէրէք՝ թէփէլէրինէ կէլէն պիր թարաֆ գըզաըրըլուր տա , վէ տիկէր թէփէտէ պօշաա գալան Պիսմութա վէ Անթիմնիյէ մէրպուլ թէլլէր իթթիհատա կէթիրիլտիքտէ անլաշըլըյօր քի , պու մա- տէնլէր տէսթէսինտէ էլէքթիլէք ճէրեանը վազը օլույօր , վէ պունուն տա սէր ի սէ- պէպի մէգքիւր տէսթէնին իքի թէփէլէրի հէրարէթինին,—օլուն ճիւզիճէ,—Վարգըյի օլմասը տըր :

1911ՏԵ ՆԵԼԷՐ ԵՍՓԱՃԱՂԸՄ

ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԱՆԵԱՆ

Ապտիւլ Համիտին իտարէսինի պիհադ- գըն պէյէնմէյիպ տէվիրտիք : Սօնուքի իտարէլէրիտէ պէյէնմէտիք պիր պիրի ար- գասը սըրա Գապիլնէլէր տէյիշտիրտիք վէ հալա տէյիշտիրիյօրըլ : Ապտիւլ Համիտ պիր իսլահաթըն էսասընա եա պիր մա- զարրաթըն սէպէպլինէ պագաճագ եէրտէ թէփէրրուլթ վէ ասար իլէ օղրաշըր իսթի : Փիստանըն քէօքիւնիւ իմար էթմէյիպ տալ- լարը թէղէինէ , եանկընը պասարըմայըպ թիւթիւնիւ գափաթմաղա վէ ասըլ իլլէթի պաւմայըպ պաշ աղըրսընը մօրֆին իլէ թէպըլինէ սայ էսէր իսթի : Կէօքիւնիւր քի պու պիղիւմ իշիւն միլլի պիր թապիաթ հիւք- միւնէ կէլմիշ տիր քի , շիստի տէ այնի ուտուլ թաթաիգ օլունույօր վէ մուվաֆֆադիյէթ հասըլ օլմայօր : Պիսաէն ալէյհ ուտուլ տէյիշտիրմէքտէն պաշգա չարէ եօգ տըր : Էմինիւմ քի ճիւլմէմիզին տէ մագսէտի էյի տիր , ամմա սըրայը եանլըլ պաշլայօրըլ :

Պու սէնէ ումուրը մէմէքէթի պէն խտարէ էթսէ խոխմ, իշի իւք ուճունտան պաշար խոխմ, վէ պէյէնտիրէճէյիմէ տէ չուպհէմ հօգ խոխ: Շայէա պէյէնտիրէմէյիպ տէ իշի խարապ էաէրսէմ, մազուլիյէթ մաալ տա խոթէմէզ խոխմ: Պանա գալա

Էվիլէյա. Զարաաթ, սաւաաթ վէ թիւա-
րէթի թագվիյէ հէհր իսիւմ: Զիֆթիթէր պին սէնէլիք սապան իլէ սիւրիւպ, էյրի տէմիր իլէ թուլթամ թուլթամ քէսէրէք, ալթը չազմապ թաշը տիզիլի թալթա իւզէրինտէ էօրիւզին արգաւը սրա ալլար իլէ տէճնէ տէճնէ խարման չըգարըրլար խէ, պու սէնէ օլտուլու կիպի Անատուլունուն զանիւթի հէրտէ գալլըր չիւրիւր, վէ պիլ փարա ի-
չիւն ետալլա ալուճ աճարըլ: Զըրաաթ մաքինալարընտան սէրվէթ չըգար, խոթիւ-
րազտան չըգմալ: Մէմէքէթտէ գանթար-
լար իլէ փանճարըր մէպուլ հէթիշիյոր, ընր տա անճազ սըղըրլար հէյոր: Հիչ տէ-
յիլ խէ պիր շէքէր ֆապրիդաղը ետալա-
րըմ, թօիլաղը ճամա, ետալաղըր գու-
մաշա, տէրիլէրի գօնաուրայա թահվիլ ի-
չիւն ֆապրիդալարա փարայը սարֆէտէրիւմ: Պունլարտան տօնանմա չըգար, տօնանմատան շէքէր, տէրի, էլպիտէ չըգմալ: Էքսէր մա-
հալլէրտէ վէսայիթ ի նազլիյէ, հօլլար, չմէն-
տիֆէրլէր օլմաաղըր շէյլէ տուրտուն, չմէն-
տըֆէր օլան հէրլէրտէ տէ պինլէրճէ վալիօն զախիլէլէր սթաաիօնլարտա եազմուրլար ալ-
թընտա չիւրիւյոր: Սէպէպի. թաշըմալա վալիօն հօգ իմիշ: Պէն օլտամ Մ. Հիւկնէնին կէճնլիւնիւ ետալար, վալիօն պուլտուրուր խմ, ետալտա փարայըր վալիօնա վէրիլիւմ: Վալիօնտան մանօվրու չըգար, մանօվրատան զախիլէ չըգմալ. պազէն տէ գօլէրա չըգար: Տէ-
նիզտէ նազլիյաթ իչիւն վափօրլարըմըլ հօգ, վալիօնաղըր, վափօրլարըր սէպէպինտէն միլէօնլար զայպ էթմիլիշ: Ուճուզ համ-
մալլարըմըլ վար խաի — Ետանան վափօր-
լարը — ընրար տա տարըրտաղը, պիւ-
թիւն ալըրտա գալաղը: Պէն զիյանըմա

պօյգօթ ետալմամ, թիճարէթտէն պօյքօթ չըգար. թիճարէթսիլ պօյքօթտան ֆաղիւ-
լիք չըգար:

Սանիւն. սրինէթի ուճուլիյէյէ սայ էաէրիւմ: Անատուլու էհալիսինի սըթմա միքրօպլարը սաքարաղը գուրուտալօր, պիր թարաֆտան տա օլմու չարընր տէվիլիյօր: Կէչէն սէնէ 300 մուհաճիր կէլէն պիր քէյ-
տէ 50սի վէֆաթ էթմիշ, գալանը խաթմա իմիշ: Փիրէնկի էհալիյի գուրա կիպի կէ-
միրիյօր: Պունլարը մուխապէրէլէր, էվրապ իլէ թէտալի էթմէմ. պիր թարաֆտան տա թաղէ մուհաճիր տէրաինէ սիւշմէմ: Էվիլէյա օլանը գուրթարմաղա, հալլըրնէպի խէլաա էթմէյէ չալըրըրմ: Պունտան մու-
հաճիր չըգար, վէ գուվէթի միլլէթ չը-
գար, մուհաճիր խոթիֆինտէն խէ էօլիւմ չըգար:

Սալիսէն. մէարիւմէ հիւնմիլիյէթ վի-
րիլիւմ: 12 միլիօն օրտույա վէ սիւհա, պիր միլիօն խէ մէարիֆէ սարֆէթմէք տէ-
յիլ, աքսինի ետալարըմ: Անատուլու քէյլէ-
րինտէն պինլէրճէ լիւալարը տօնանմա իչիւն թօիլաւաղտան մէարիֆ իչիւն թօիլալըմ: Նասըլ խէ թօի թիւֆէնք վէ գըլըճաան գուվէթի պիր միլլէթ չըգմալօր, մէարիֆ-
տէն չըգըյօր: 600 սէնէտէն պէրու Օմանըլ հիւքիւմէթի էվիլէրինի սընասը, պիր ազ տա սօնրաքինի սընայալըմ: Թէրադըլ էթմիշ օլան միլլէթլէր օրտուլարը սէպէ-
պինտէն թէրադըլ էթմէտիլէր, թէտէննի էտէնլէր օրտուլարը օլմաաղըր սէպէպինտէն զայիպ էթմէտիլէր. մէարիֆսիլիքտէն էտնա հալա սիւշաիլէր: Ճափօնըն Բուսիայա զայէպէսի մէարիֆ ֆարզը խոխ: Սօփա տէյիլ քիթապ, գըլըճ տէյիլ գալէմ, թօի տէյիլ մէտէնիյէթ, հըզմապ տէյիլ իմար:

Բասիլէն. իքթիւսթ ունաարտա ճէհա էաէրիւմ: Պու սէօզիւ սէօլէյէ սէյլէյէ էգպէր էթտիք, լաքին նասըլ խէ իթ-
թիհասաղն տա օլտուլու հօգ: Զօգ տէֆա սիւշիւնիւրիւմ քի աճապա ճիտտէն նի-

յէթ մի եօդ, եօդսա եօրունու մա պիւ-
մէյօրլար: Ինանամամ քի սրա վաթանն
խէլար իւնն եէկանէ չարէ անսորը
մուխթէլիֆէնին իթթիհատը օրտուզունու
պիւմէյէճէք զատար ճահլլ պիրի պուլուն-
սուն: Ապուիւ Համիա զէմաննսա օրտու վէ
գուվլէթ սոն սէրէճէ թէտէննի էթաի
խէ սէ, միքստէն զայիպ էթաիյիմիլին սէ-
պէպի խարիճի պիր գուվլէթէ մուզալէ-
մէթ էտէմէտիյիմիլ սէյիլ իտի, միւվա-
զէնէ ի տիւվէլ մէսէլէսի անը պսղի սազ-
լատը: Տախիլի իթթիֆադսըզլը միքին
զըմլարընը զայիպ էթաիտի: Հաթթա
էճնէպի օրտու իլէ զապթ օրունու շ օրան պիր
զըսմ (կիրիտ) մուվազէնէ ի տիւվէլ գուվ-
լէթի իլէ կէրի սլընըպ պիղէ իատէ էտիւ-
տի իսէ տէ, օրմաը սազլայամատըզ: Իթ-
թիֆադը անսորը օրա պիր արչնն եէր
կիթմէլ իտի: Պու սէպէպուէն պէնճէ օր-
տուտան էվլէլ իթթիհատ լազըմ, պուն-
տան օրտու չըգար, օրտուտան իթթիհատ
չըգմազ:

Կէօրիւնիւր քի իթթիհատըն մանատը
եանըլ անըպըլըյօր: Իթթիհատ մէվճուտ
օրան գուվլէթլէրին քէնտիլիքլէրինսէն պիր
արայա կէլիպ պիր մագսէտէ, պիրճիհէթէ
ամիլ օրմալարը սըր: Անլէրի պիր զինճիւր
եա խարիճի պիր պսղ իլէ ըապթ էթմէք
իթթիհատ տէյիլ սլաղլումագ սըր. քեաֆ-
ֆէսինի աթալէթէ հիւքմ էթմէք սիր: Իթթիհատ
քիւչիյիւ պէօյիյէ քազումագ տա տէյիլ
սիր. օ զէման պէօյիւք քիւ-
չիյիւ սիւրիւքլէմէյէ գուվլէթինի տարֆ
էտէր, քիւչիւք տէ սիւրիւնիւր, իշ կէօր-
մէզ: Իթթիհատ գուվլէթլէրի պիր պի-
րինէ եոքսուրմագ տա տէյիլ տիր, եու-
տուլան մահվ օլուր, զայսա սըր. եու-
տաննն իսէ գարնը յիշէր, փաթլար: Իթ-
թիհատ հէր պիր գուվլէթին, հէյէթ ի
սպիլէսի վէ թապիլիյէսի իլէ եէքսիկէրինէ
միւթապըզ կէլէրէք ամիլ օրմաը սըր: Պու
խսէ եալընըլ աճալէք իլէ միւմքին

տիր: Հիւրիյէթ, միւսալաթ քէլիմէլէրինի
էգպէրլէյիպ պաղըրմաղա տա հաճէթ տէ-
յիլ: Ատալէթտէն ծնլար զաթէն չըգար:
Ատալէթտէն օրտու տախի չըգար, չիւնքի
արթըզ Բումէլի տալատը, չէթէլէր վը-
զըրթըր, Արնալուտ մէսէլէսի, Հօրան
գապլապը գալմալ. օրտու հաճէթ գալ-
մալ, փարա արթար: Պունուէն իլէ եօլար,
ֆապրիղալար, գանալլար, եափըլը: Ա-
ճալէքսէն իթթիֆադ, առայիշ, ըէֆահ,
թէրազըլ, օրտու, տոնանմա չըգար.
ճէպրտէն չըգմազ:

Մէմլէքէթիմիլզտէ էվլէլլէրի նիզա,
տէրտ, պէլա էքսիք օրմալ իտի. պունլա-
լըն ապըլ սէպէպի, իլլէթի արանըլմայըպ,
«Ասյէ ի շահանէտէ առայիշ պէր քէմալ»
մօրֆինի վէրիլըր իտի: Տահա օրմաղա պիր
տէ գան ալընըր իտի վէ խաթթա պիր վազթ
իչիւն պայըլըր տիւշէր իտի: Շիմաի տէ
սըզըլթըր, չապալայըլ էքսիք տէյիլ. տէմէք
քի պիր տէրա վար: Շիւքըր, իլաճը տէ-
յիշտիրաիք. չիմաի Մէշրուքիյէթ, Միւսա-
վաթ չէրպէթի վէրիյօրըլ: Բէնկի, գօ-
գուսը էյի. ֆազաթ թէէսիլի ալի. եանի
մուվազ գաթէն ուլուշտուրմագ: Պու իլաճ-
լար պրնանըլըր, օրմայօր: Պու տէրտէ պիր
չարէ վար: Ատալէթ: Ատալէթ թէպէստիւլ
էթմէզ: Պիր աճը, պիր թաթլը տու վէրէն
չէյմէ միւլէվլէս օլուր. պիր իլէրի պիր
կէրի կիտէն շմէնուրֆէր եօլ ալմալ. պիր
օղլունա չուխա պիրինէ չուլ կիյինտիրէն,
պիրինի տօյուրուպ պիրինի աճ սլաղան
փէտէր էվինտէ ըահալթ էտէմէյ, տախիա
գապլա արալամագ վէ սօփա էլինտէ պէք-
լէմէքլէ մէշըլըլ օլուր: Էվլալարընըն իզ-
թիտարընտան իթթիֆատէ էտէմէտիյի
չէօյլէ տուրտուն քէնտի տէ իշիլ գալըր,
իւսթէ տէ պաշը եարըլան, գօլու դըրըլան
իչիւն հէման թապիպ փարապը վէրիւր:

Պէն օյսամ հէր պիր ունսուրը օրտուր
կիպի, քէնտի խաաիյէթի, գապիլիյէթի,
միլլի առէթի, միլլի զէքեսըր, միլլի լի-

սանը, միլի մեղհեպի, իթիգատը, ճամիսի, քիլիսէսի, ընկայաթը, փաթըրիգի, մեքթէ-պի իլէ ալըր էօյլէճէ պիր եօլա գօրուօմ. հիչ պիրինսէն պիր շէյ էքսիլթմէօմ: Իթ-թիհատտան մագսէտ զամմ էթմէք տիր. էքսիլթմէք եախօտ սագըթ էթմէք տէյիլ տիր: Պիրի այագըլ օլ պիրի այագսըլ, պիրի կէօզիլ օլ պիրի կէօզսիլ, պիրի թօգ պիրի աճ օլուրտա պերապեր գօշա-մագլար, եօլտա գալղա էաէրլէր, պիր պիրլէրինէ մանի օլուրլար, հիչ պիրի իլէրի կիտմէզ: Հէփ օլանլարը իլէ եօլա չըգար-լար իսէ պիրինին էքսիլինի օլ պիրի իթ-մամ էյլէր վէ ֆաղլա, լիւղիւմիւղ օլան աղըրլըզլարընը զաթէն քէնտիլէրի եօլտա աթըզ գուրթուլուրլար:

Պու եօլտա սէրտ էտիլէն իտտիալարա պաղէն, «Թամմ ատալէթ վէ միւսալթա էհալի տահա հաղըր վէ միւսալթա տէյիլ տիր» տէյու իթիրազ էտիլիօր. պու եան-լըլ տըր: Պիզ պու էհալիյի պիլիլիլ վէ հէր պիր հալ ու քէյֆիլէթի թահթընտա անա սէյր էյլէտիք: Պու էհալի Ապտիւլ Համիտին էն մուրտար էվամիրինի էն վահ-շիյանէ թարղաա իճրա էյլէտի, վէ թէմուլ 10 իթթիհատ վէ մուհապէթինի տէ պու-սէլէր իլէ ալըլչասը. սօնրա եինէ Մարտ 31 տէ տէ քէօր քէօրիւնէ գարտաչլարընը զանընը իշալէր: Փարգ էհալի ֆարղը տէյիլ տիր. ֆարգ Ապտիւլ Համիտիլէր իլէ Նիյազիլէր, Ասաֆլար իլէ Մահմուտ Շէվ-քէթլէր ֆարղը տըր:

Կէլինիլ պու էհալինին կիւնահընը ա-լըպ սուրմայալըմ միւսաասէ էտինիլ քի չու հէր թարաֆտան չապալալըպ սըղլան-մագտա օլան էհալիյէ հագիգաթ իլաճը վէրէլիմ: Վէ էմին օլունըլ քի օրթատա մէսէլէ գալմազ վէ հէփ պիրլիքտէ ըիֆահը հալ իլէ թէրագգը էլէրիլ: Իշթէ պէնիմ մանօվրամ պու տըր:

ԲԱԼՆԹԵՍԱ

1. Եւս ու միհնէք աշէմիւնէ էյ վա՛հ, օյսուզ չօգ ռէնճիսէ Էճղան էքսի պիզի պիթապ, Զաիճ մէսէս սօյսու պիթթապ. Կասիր Ալլահ, օլ րահնիւմա, Թապ ու քազաթլէ ռունիւմա:
2. Զուլմ վէ զուլմէք սաւսը պիզի, Խալմ վէ սէհշէք սաւսը պիզի, Իհվէպի գուրպ ռուշէն միւրշիս Եիւզ չէվիւրսի, եօգ սր խուրշիս. Խիւրշիս Ալլահ, օլ րահնիւմա, Խուր թ մէլիլլէ ռունիւմա:
3. Թէհիլիլ էքսի մէհլ պիզիսէ, Էնէլ, դամշէք պէշիկիւնէ, Սեճա վերմէգ իսի քէհիլիլ, Իէսէ մանա րահաք, ազիլ. Հապիպ Ալլահ, օլ րահնիւմա, Հուպպ ու սիւրուրլէ ռունիւմա:
4. Ճէհալէթէ ֆեօմէ ֆեօմէ Ինսան օյսու գուլ վէ ֆեօլէ, Սեճահէք սուրը չալլանը, Իպլիս սանճաղը ալըլըր. Ալիմ Ալլահ, օլ րահնիւմա, Իլմ ու հիֆիթթլէ ռունիւմա:
5. Իման, իյրաւ օյսու մաթրուս, Մապէս, մապուս օյսու մէրսուս, Տիւն իյանէք պուլսու զէվալ, Ճէհլ ու մէզա պուլսու ֆէմալ. Բահիլ Ալլահ, օլ րահնիւմա, Բահիմ ու դուճրալլէ ռունիւմա:
6. Էսէպիյաթսա «Բահնիւմա»^{**} Օյսուն զամէրլէ ռունիւմա, Մեսմուն էմֆեսաւա փանգէհիր Օյսուն, Ազիլ Բուհլէ զահիր. «Բահնիւմա»սա օլ րահնիւմա, Հուզուր Ալլահլէ ռունիւմա:

ՐՈՒՅԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

Ս Ա Պ Ա Հ Կ Ե Լ Ի Յ Օ Ր

«Վե ագչամ վե սապահ օյսուգսա
իւյիւննի կիւն օյսու» Թեթ. 1. 13:

Այլը տէֆա թէքրար էսիլէն պու
սեօղլէրին վերմէք իսթէսիյի տէրս շու
տըր քի, Ալլահ քէնսի միւստէթլէրինի,
ինսան կիպի կէճէտէն կէճէյէ տէյիլ, ան-
ճագ ագչամտան սապահա հիւսայ էթմէք-
տէ պուլունըր: «Էվլէլա նուր, սօնրա
զուլմէթ տէյիլ, անճագ էվլէլա զուլմէթ
վէ սօնրա նուր»: Հէր նէ գատար օլ ու-
զուն տէհրլէր զարֆընտա զէմին գօյու
պուլութլար իլէ իհաթա օլունմուշ, վէ
զէլզէլէլէրին տաիմի տարպէլէրի ալթընտա
գըրըլլայ պիւքիւլմէքտէ, վէ եէքտիկէրինի
թէագըպ էյլէյէրէք զէմանըն պիհատտ
ումմանընտա իիթիֆա էտէն տէհրլէր պօ-
շունա կէլիպ կէչմէքտէ կիպի կէօրիւնիւր
իտի իսէ տէ, Ալլահ վէ անըն էթրաֆընտա
պուլունան մուգատտէս մէլայիքէ էյի պի-
լիօր իտիլէր քի, հէր կէճէյի պիւր կիւն-
տիւզ թէագըպ էտիպ ճիւմլէ կէճէ վէ
կիւնտիւզլէր՝ նիհայէթ էպէտի պիւր կիւն
իլէ խիթամիէզիւր օլաճագ. էօյլէ պիւր կիւն
քի անտէ ապա զուլմէթ պուլունմայաճագ
տըր: Գատիր պատիրին կէօրաիլիւ տէ
այնի շէյ իտի: «Օրատա կէճէ Էօգ իտի,
զիրա Ալլահն ճէլալը անը թէնվիր էյլէ-
մէքտէ իտի»:

Պու հագիգաթ հաշր հագըր իյիւն
տախի սահիհ տիր: Շիմաիլիք պէնի պէ-
շէրին հայաթը պիւր փէրտէ իլէ մէսթուր
տըր: Մաիլուգ գուսուրլարա վէ պաթըլ-
լըղա թապի տիր: Զէմինի վասըթալար նէ
գատար կիւզէլ վէ էյի տէ օլալար Ալլա-
հն զաթընտա մահֆուգ օլան հագիգաթ-
լարը մաիլուգաթ քեամիլէն իղհար էտէ-
մէյօրլար: Կիւնահ ճինս ի պէշէրին գալպ-
կեահընա սիրայէթ էթմիշ տիր: Կէօթհէ՝

զէմինի, զինճիրլէր ալթընտան խէլաս պուլ-
մաղա հասրէթ չէքէն պիւր էսիրէ թէչպիհ
էտիօր:

«Էյ պէքճի, կէճէտէն նէ՞ խա-
պէր»: «Սապահ կէլիօր, վէ կէճէ պիլ
քիւլիլէյէ զայիլ օլաճագ»: Նիյլուն: Զիրա
Ալլահ, Ալլահ տըր, վէ անըն քէլամը խալգ
էթմէքտէ տէվամ էտիօր: Վէ Ալլահ
մէվճուտ օլաուգճա, ինանըրըլ քի եէնի
սէմա վէ եէնի զէմինլէր խալգ էտէճէք,
հէր շէյի եէնիտէն խալգ էտիպ, իւմիտ-
սիզլիք վէ մէյուսիլէթաէն միպի նամէշ-
հուտ վէ տահա կիւզէլ պիւր խըլգաթ զու-
հուրա կէթիրէճէք տիր: Քեախնաթ էվ-
լասու Ուլլահն ճէլիլ հուրրիլէթինէ հիւսէ-
տար օլաճագ տըր: Ագչամ վէ սապահ
օլուպ նէսիւննի կիւն օլաճագ տըր:

Այիւլէր շարգտան Եէրուսաղիմէ կէլաիք-
լէրի էնսատա իլք նուր փէրթէվլէրի սաթհը
սէմայա իշրապ էյլէտի: Անլէրին թէագըպ
էթմէքտէ օլաուգլարը ելլարըլ, շաֆաղըն
միւնստիտի իտի, վէ անլէր սապահա տօղ-
րու եիւրիւմէքտէ իտիլէր: Օլ սապահտան
պէրու փէք չօղ տէֆալար սէմայը գօյու
պուլութլար սէթր էթմիշ իսէ տէ, օլ միւ-
նէվլէր սապահտան սօնրաքի տիւնեանըն
հալի՝ անտէն սօնրաքի իլէ մուգայէտէ էտի-
լէմէլ: Ինսան թարիլիլի միւթալաա է-
տէն հիշ պիւր միւթէֆէքքիւր թալէպէ
տիւնեանըն կիթտիքճէ էյի օլմագտա իտի-
յինի ինքեար էտէմէլ: «Օ՝ կէճէ կէօլիէ-
սինի սապահա տէօնտէրի»:

Ֆէրսի հալաթ իյիւն սախի պէօյլէ
սիր: Սէնին հայաթըն գարանլըգ տըր:
Կիւնահ՝ քէտէր, ճէհալէթ, զուլմէթ տիր:
Վէ պուլլար աղ չօղ սէնին եէվմի հայա-
թընտա կէօրիւլմէքտէ տիր: Լաքին կէճէ
կէչմէքտէ վէ կիւնտիւզ եագըն տըր:
Սապահ երլտըլը սէմատա տըր: Ուֆուգ-
տաքի Զէօհրէ՝ եէնի կիւնիւն սապահընը
իլան էտիօր: Ճանըն թալիմի՝ մէքթէպ-
տէքի չօճուգլարըն թալիմ ու փէրլէրտէ

օլունմատրնա պէնդէր, իւր կիւնէր նէ օտանձը օլուր, լաքին չիմտի էքտիյին տանէլէր՝ սէնէլէր սօնրա մէտէրբէթ մէյլէլէրի հաարլ էտէրլէր: Իէճէճ՝ կիւնտիւղէ, քէտէր՝ մէտէրբէթէ թէհապլիւլ էտէր: Մէսրուր օլ, էօլիւմտէ պիլէ գօրղաճաղ պիր շէյ եօղ սըր:

«Օլ կէճէ անլէր պիր շէյ թաթամա սըլար, լաքին սապահլայըն Յիսուս գըյըտա տուրմադ տա խախ»: Գայըլընըն էթրաֆընը խթիլա էտիպ, իւղէրինէ եիւրիւյէն սիյահ սաղլալար սէնի, սահիլին կիւմիւլ գումարը իւղէրինէ մուհապէթին հաղըրլարը խախի սապահ թաամընա իրչաա էթմէքաէ սիրլէր: Ախլամ վէ սուպահ օլաճաղ, վէ իշթէ, կէճէսիլ պիր կիւն!»

Տ Ո Ւ Ս.

Էյ սէմալի Փէտէր, սէնին ինտինտէ զուլմէթ վէ նուր ֆարպը եօղ սըր: Սէնին հուզըրընտա կէճէ կիւնտիւլ կիպի զիյասար օլուր: Լաքին զուլմէթ պիլիմ էթրաֆընըլտա հաղա ուղանըպ տուրմադ տա տըր: Իգրար էտէճէք կիւնտիւլարըմը վար, ճէնըլէշէճէք թէճըրպէ, քէտէր վէ մէյուսիյէթլէրիմիլ վար սըր: Լաքին իմանըմըլ գալիմ սիր: Եօլմըլ կէօլիէլի տէրէլէրտէն կէչէր իքէն սէնին սրգանտան կէլմէք իշին պիլէ եարտըմ էյլէ: Հիտէմիլ հէր նէ տէ օլա, սիրի իմանտան մահրում էյլէմէ: Շաֆապ սէօրիւպ կէօլիէլէր զալ օլունճայա գատար, նուրա իման էթմէք իշին պիլէ եարտըմ էյլէ, թա քի նուր էվլասարը օլապիլէլիմ:

Յ Պ. ՄԱՅԸՐ

ԿԼԵՏԱԹՕՆԸՆ

ՔԵՆՏԻ ԶՕՃՈՒԳԼԱՐԸՆԱ ՆԱՍԻՆԱԹԼԱՐԸ

Թէճըիլ ի նէմա. — Սէվկիւլի Ուիլի. Շիմաի եէտի եաղընը թէճալալ էտիյօրտուն, վէ քիւչիւք պիր չօճուլ իքէն օլտալ զոնտան

զիյասէ՛ չիմտի սէն քէնտին՝ եափաղըն իշլէր հաղըրնտա միւլահաղա էթմէյէ միւլգթէտիրսին: Պու սէպէպտէն Ալլահա տահա զիյատէ տաղիլ պիր հիտապ վէրմէյէ չաղըմալլըն: Անըն ինայէթինի թալէպ էթմէք իւղըն տահա զիյատէ սուա էթմէլիսին, վէ Բապպ Յիսուս Քրիստոս կիպի օլապ անը պիւթիւն գալպինտէն սէվմէք իշին տահա զիյատէ չաղըմալլըն: Պու խուսուտա սանա էլիմտէն կէլէն եարտըմը էթմիլ օլմաղ իւղըն, տանա նապիհաթ էտէրիմ քի, պունտան սօնրա հէր կիրակի տապահընտա, հաֆթանըն սաիր կիւնէլինտէ տէրպէրինէ պաշաաղըն վաղըթտա, կէչմիլ հաֆթայա պիր աթֆըլ նուզար էտիպ, օ հաֆթա զարֆընտա էյի օլմաղըրգտա թէրաղըլ էթմիլ չիմտին, վէ անըն իշին հաղա թէվպէ էթմէտիլին պիր կիւնահ իճրատընտա պուրնմըլ չմուսուն տէյու եօղլա, վէ անլէրի կէօրիւպ իգրար վէ թէվպէ էթմէյէ չաղը, անլէրտէն տօլայը մաղֆիրէթ թալէպ էյլէ: Սէմալաթտա օլան Փէտէրին սէնի պու խուսուտա վէ հէր շէյտէ միւլապէթլէյիպ սէնի քէնտիսինէ հէր կիւն տահա զիյատէ սէվէն վէ սէվիլէն պիր էվլաս էյլէմին, — Ամին:

Մուվաճաղիյէրի՛ սըրրի. — Էյլէնճէ եա սէֆա խաթըր իշին տէյիլ, անճաղ քէմալ շէվիլ իլէ իշլէմէլ խէք, պէօլիւք պիր նէթիճէ էրտէ էտէմէյիլ: Ատէմէլը վէ հաթթա Խրիսթիյանըլար մաղամընտա պիլիմ նէ ճինա քիմիլէր օլտուղումուղ, վաղիֆէ իճրատընտա, իշ խօշումուղա կիթմէտիլինտէ պիլէ սէպաթ ու միւտալէմէթ իլէ իլլէմէրիլիմիլ թային էտէր: Վէ պէօլլէ էտէրէք Ալլահըն եարտըմըլէ հէմ տէրտէթ օլան իշին էհլի օլուրուղ, հէմ տէ քէնտի քէնտիմիլին տափր վէ սահիպի օլմուշ օլուր իլ: Պու խաէ փէք մուհիմ պիր նէթիճէ տիր:

Էօմրսէ ժուրասըլար. — Էօմրտէ պէօլի սիւլաքճէ տիւննանըն վէ էօմրիմիւղին

նէ գատար փութաթլար իլէ տօլու օլտու-
ղունու, վէ պիղիմ շախի գապահաթըմըզ
սէպէպ օլմատրգճա, մութլաղ ա անլէրտէն
խթիֆատէ հտէպիլէճէյիմիզի տահա զի-
յատէ կէօրմէքտէ օլաճաղսըն: Էօմիլ ֆիւ-
թուր վէ նէվմիտիյէ տիւշար հտէն հագի-
զի սէպէպ պիղիմ էթրաֆըմըզ գուշատան
վէ անլէրէ իճապէթ էթմէտիյիմիզ իչիւն
ֆէրեատ հտէն ֆութաթլարա տօղրու պի-
զիմ աթիլ, ճահիլ վէ ղայր ի քեաֆի օլմա-
մըզ տըր: Լաքին պունա՝ չու թէսէլիպախշ
վէ միւէստիր տէվա վար տըր քի, պիղտէն
գապիլիյէթիմիզին մաֆէվգինտէ օլան պիւր
չէյ թալէպ օլունմուշ իսէ, պիղիմ կիզլի
գուվլէթ վէ իհթիմալաթըմըզը թէշվիզ
հտիպ՝ անլէրի գապիլ օլան էն ալա վէ
էն ալի մէրթէպէյէ հէթիշտիրմէք իչիւն
պիզէ իլահի ինայէթ իհսան օլունաճաղ
տըր:

Մ Ի Ի Թ Ա Լ Ա Ա Թ

Պու կիւնիւն պիւր գըմը եարընա ախա
տիր: Պու կիւն տօղրու օլմաղսա եարընըն
իչէրի խարապ օլուր, լաքին եարըն պու
կիւնիւ խարապ հտէմէզ: Ձէմանըն թէքէր-
լէքէրի ապա կէրիյէ կիթմէզ: Էօյլէ իսէ
միւսթաղպէլ իչիւն էնտիչէ էթմէյի պրու-
գըպ, պու կիւնիւ էյի իչէրլէ տօլտուր,
անտէ խայրը, ճէսուրանէ վէ իւմիտի իշ-
լէր կէօր: Պէօյլէ եափարսան եարընը խա-
րապ օլմագտան գուրթարըրսըն, վէ եարըն
«պու կիւն» օլտուգտա տահա էյի վէ խայրը
պիւր կիւն օլուր:

Փութաթլար՝ ֆիյաթլարը իւզէրլէրինէ
եազըլմըշ օրարագ կէլմէզ. հէր պիլինին
գըլմէթի այրը այրը թային օլունուր: Հէր
կիւն՝ տիկէր հէր հանկը պիւր կիւն կիպի
տօղար, վէ օ կիւնիւն հէր սաաթը՝ տիկէր
հէր հանկը պիւր սաաթ կիպի կէլիպ կէչէր:
Լաքին օլուր քի չու կիւնտէ վէ չու սաաթ-
տա պիղիմ գարչըմըզա պիւր հայաթ ֆութ-
սաթը չըգար, պու ֆութսաթը իհթիմամ

վէ շէճաթլա գարչըլայըպ, անըն մանա
վէ էհէմիլիյէթինի քէշֆէտէրէք անա կէօրէ
մուամէլէ էթմէքիլէք էն պէօյիւք ագըլըլըզ
տըր:

«Ույանըզ տուրուպ տուա էյլէյինիզ»:
Ույանըզ տուրմագ նիչէ տէֆա տուանըն
խասիլիյէթինի թէպտիլ էտէր: Տիզգաթսըզ
պուլունուպ թէճըրպէյէ տիւշարին վէ
մաղֆիլէթ իչիւն տուա էթմէյէ մէճպուր
պուլունուրսուն: Հալ շուքի էկէր ույանըզ
տուրմուշ օլսան իտի, իմսատ իչիւն տուա
էտէր իտին, վէ թէճըրպէյէ ղալիպ օլա-
րագ, ղաֆէր իլահիսի օգուր իտին:

Բուհանի հայաթտա ղաֆէրլէրին էք-
սէրիսի մուհարէպէտէն էվվէլ իճրա հտի-
լիր: Էվվէլէն էյի գարարըր իթթիխաղ
էթմիշ օլան պիւր քիմնէ պու տիւնեանըն
իզվա էտէն սէտալարընա հիչ սէմ ի իթի-
պար էթմէզ, վէ Ալահ իլէ մախֆիտէ
ազտը ահա էթմիշ օլան պիւր միւմին կիւ-
նահըն պիլճիւմէ սիհրլէրինէ գարչը հա-
յաթընըն էմիլիյէթ թահթընա գօյմուշ օլուր:
Յիսուս իւլալ էօլիւմիւնիւ պէքէր իքէն
«Իճրա էթմէք իչիւն պանա վէրտիլին իչի
թէմամ էյլէտիմ», տէյէպիլտի իսէ, Գոլ-
գոթա ղալէպէսինի Գեթսեմանիտէ գա-
ղանմըշ իտի:

Ալահըն էվլատլարընըն հայաթընտա
էնտիչէյէ մահալ հօգ տըր: Գրիստուրն
հայաթընտա կէօրիլէն սիւքիւնէթ անըն
էվլատլըզ հիսսինին ալամէթի իտի: Օ ա-
ճըգաը, սուսառը, իզթիլապ չէքտի իսէ
տէ էնտիչէ էթմէտի: Ալահա կիւվէնտիյի
իչիւն քեամիլ սէլամէթտէ պուլունույօր
իտի: Իպն Ուլահա օլան իման իլէ եաշա-
յան հէր ատէմ անըն, «Սիզէ պէնիմ սէ-
լամէթիմի վէրիլիմ» վատընըն սահիհ օլ-
տուղունու պուլուր:

Պիր տօլթունըն տանա սէօյլէտիյի պիւր
լաթիֆ սէօզ նէթիճէսինտէ պիրտէն պիւրէ
էթրաֆընտաքի ղուլմէթին ղալի օլուպ
նուր լէման էթտիյի հիչ վուգու պո՛ւլմու-

մըջ մը տըր : Դօնչուհուն սանա լուծֆի իլէ մուամէլէ էթմէսի սէպէպինտէն տիւնեա սէնին նազարընտա թէպաիլ օլմատը մը : Պու կիւն սէն տախի դօնչուհա պու խըտմէթի իֆա էտէպիլիրսին : Իմաի «Պու կիւն վէ պու սէնէ՝ պէն պաշգալարը մէսուտ էթմէք իլիւն նէ՞ եափապիլիրիմ» աէյէ շիմաի քէնտի քէնտինէ սիւալ էյլէ , վէ պու խուսուստա էյի գարարլար վէր :

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՄԱԼԻԻՄԱԹ ՓԱՐՉԱԼԱՐԸ

Տիւնեատա էն պէյիւք վափօր պու սէնէ Հոկ. 20տէ Խնկիլթէրատա սույա էն տիրիլտի : Իմաի Օլիմֆիօլ օլուպ՝ պօյու 345 արչըն, էնի 36, եիւքսէքլիյի 40 արչըն տըր : էյեր եիւզիւ 8 արչըն, տէրլնլիկի 18 արչըն էվլէր եափապ 7 գաթ իւզէրինէ հէր պիրի 20—25 օապը 86 թանէ էվ եափապիլիրիլ : Թէփէսի իւզէրի տիքսէք 4 գաթլը պիր պինա կիպի 14 պինայը իւսթ իւսթէ գօմալը իզ քի պօյունա եէթիչին : 4 պաճապը վար, 11էր արչըն գուլթըրնտա : 60 պին թօնէլաթօլուգ տըր (48 միլիօն օգգա) : Ալմանիատան Թիւրքիանըն ալտըղը զըրհըլար 10,000 թօնէլաթօ կէլմէզ . մաքինալարը 45,000 պարկիր գուլթէթինտէ տիր . սաաթտա 8 սաաթլըզ եօլ կիտէր : Աթտըղը տէմիր 12,000 օգգա տըր . իլինտէ սալօնլար, սօֆրա ջտալարը, սիկարա իլէճէք օտալար, լօգանթա, կաղինօ, չիլէքլիքտէն մատա, Թիւրքիա համամը, պանհօ եէրլէրի, պէյիւք եիւզէճէք հալուզ, էլէթթրիք պանեօլարը, օյուն մահալի վէ անըն էթրաֆըրնտա սէյիրճիլէր իլիւն ամֆիթէաթըրը վար : 860 թաիֆէսի վար . 2500 եօթնու ալըր :

—Դանաառտա Լուի Հուիթօն իամինտէ պիր աոէմ վար իմիշ, աղըրլըղը 210 օգգա, պօյու $6\frac{3}{4}$ այազ, կէօքսիւնիւն չէվրէսի $6\frac{1}{2}$ պալտըրընըն չէվրէսի 3, գօլունուրի 2 ալազ 2 փալմազ կէլմիշ : Ֆիլատէթիատա

պիր չօճուզ կէօրտիւմ $3\frac{1}{2}$ եաչընտա իտի . 40 օգգա աղըրլըղընտա : Օյունճազլար իլէ օյնայօր իտի :

—Չինտէն Լօնտրայա 7 տագիգէտէ թէլէկրաֆ վէրիլիպ ալընմըշ . պիզ 7 տագիգէտէ մահալլէ պազգալընա խապէր եէթիշտիրէմէյօրըզ :

—Սուվէյշ գանալընտան կէչէն վափօրլարըն եիւզտէ 80ի Խնկիլիզ վափօրլարը տըր :

—Ամէրիգատա 164,830 լուհպան վար . եարըրնտան զիյատէսի Մկրտական : Պունլարա սէնէվի 20 միլիօն լիրա մաաշ վէրիլիյօր : Մ. Ամէրիգա սէնէվի 40 միլիօն լիրա միսօնէր իլինէ վէ լուհանի մազսէտլէրէ իանէ վէրիյօր :

—Նիւ Եօրքտա պիր քիլիսէ վար . չօպանընըն մաաշը սէնէվի 3600 լիրա տըր . ճէմաաթը 300 նուֆուս պիլէ եօզ : Պու փարայը պիզէ վէրտէլէր թէքմիլ մէմլէքէթին վաիզլէրինի աօյուրուր իտիք :

—Լօնտրատա փօլիա եաղըրմազ իլիւն միւրաճաաթ էտէնլէրտէն 100տէ 80ի գապուլ օլունմայօր . պիզէ կէլտէլէր հէփսինի գապուլ էտէրիլ :

—Ալամանեանըն ուճուզ մալ սաթմապընըն սըրըրը ամէլէնին չօգ օլտուզու վէ ուճուզ օլտուզու տըր, խուսուսա $9\frac{1}{2}$ միլիօն գարը ամէլէ վար . աէմէք քի հէր իքի գալըտան պիրի իլէյիպ կէչինիյօր : Սալթ Պատէնտէ ֆապրիգալարտա 30,000 իլէյէն վար վէ 5տէ 4իւ գարը տըր . կիւնաաէլիք $2\frac{1}{2}$ զրշտան $4\frac{1}{2}$ զրշա գատար տըր :

—Ֆրանտա կրէվինտէ 100 պին ամէլէ թէրքի էչլալ էյլէտիլէր . 1905տէ Բուսիատա սաախի 100 պին շըմէնտըֆէր ամէլէսի կրէվ եափտը . զայաթ միլիօնլար իլէ սալլըմալը տըր : 1877տէ Օհայօտա տախի կրէվ օլմուշ վէ 8 միլիօն լիրա զիյան օլմուշ տըր :

—Դանատատա էտմօնթօն չէհրինտէ պիր գունաուրաճը 15 սէնէ էվլէլ 75 լի-

րայա պիր արսա ալմըշ, եագլնատա 10 պին լիրայա սաթմըշ:

—Թէքասատա Միսիս Հարրիէթ իսմին տէ պիր չիֆթճի գարը վար. չիֆթլիյինին պիր ուճունտան օլ պիր ուճու 30 սաաթմըգ եօլ տըր. 100 պին սըղըրը, 50 պին գօյունու, 3000 աթը եայըլըյօր. 2000 ամէլէսի վար: Պաշգա պիր գարը վար քի իսմի Միսիս Պիշամ աըր. չըմէնտըֆէր եօլու եափմագ միւթէահիտի տիր. եագլնատա պիր փազարըլգտա 14 պին լիրա գազանմըշ: Սէնթ Լուիզտէ Միսիս Հալլատէյ իսմինտէ պիր գարը վար քի չըմէնտըֆէր տիրէթթօրը աըր վէ գօճաըր վէֆաթ էտէլի իյլէրի էօյլէ մուվաֆֆագիյէթլէ իտարէ էյլէմիշ քի եալընըղ քէնտի էսհամը 500 պին լիրայա չըգմըշ տըր:

Ա. Ս. Ն.

ՏԵՅՎԻՏ ԼԻՎԻՆԿԸԸՆ

1.

Պու ճէտուր վէ լաթիֆ գահրէմանըն թէրճէմէի հալի վէ անըն պէնի պէշէր ուղուրունա իֆա էթմիշ իտիյի նէճիպ խըտմէթլէրին հիքեայէսի ատէմի ֆէվգ էլ ատէ պիր հայրէթէ տիւչար էտէր:

Էն ֆագիր վէ էն զաիֆ րիմնէլէրին պիլէ պէօյիւք շէյլէր եափապիլմէք, վէ էօմիլն տահա չէթին թարիգլէրինի քէնտի խալէֆլէրինէ տահա լաթիֆ վէ գօլայ գըլապիլմէք իչիւն լաղըմ կէլէն գուվլէթի իսթիհսալ էտէպիլիր իտիքլէրինի իսպաթ էմրինտէ պու զաթ իլէ մէյտան ը ըգապէթէ չըգաճագ աղ քիմնէլէր պուլընապիլիր: Չիրա Տէյվիտ Լիվինկըսթըն քէնտի հայաթընը պիր գուլիպէտէ, կէրէք մալիւմաթ վէ հիւնէր ու մարիֆէթտէն վէ կէրէք անլէրի իսթիհսալ էթմէք իչիւն լաղըմ կէլէն սէրվէթտէն մահրում օլարագ պաշաուր: Եինէ տէ օ վէֆաթ էթտիյինտէ տիւնեա անըն կէօրտիւյիւ իչտէն տօլայը թէշէքքիւր վէ թէ-

հայյիւր հիսսի իլէ օ տէրէճէ մէմու իտիքի, անըն ճէսէտի Աֆրիգատան Ինկիլթէրայա կէթիրիլէրէք, Վէսթ-Միսթըր մանաթըրընտա, քէնտի էն պէօյիւք վաթանտաչարընըն մէզարըլըր արասընտա իսթիրտահաթ էթմէք իւղրէ տէֆն օլունտը: Ս պէօյիւք պիր գուլաղուլ, քէշաֆ, ալիմ, թապիպ, միսիճնէր վէ էսիրլէրին մուսլիսի մագամընտա քէսպ ի շէօհրէթ էթմիշ պիր զաթ իտի: Օթուլ սէնէլիք պիր միւտտէթ զարֆընտա Աֆրիգանըն պէտէվի վէ նամալիւմ գըամլարը աղասընտան, նէհրլէր, կէօլլէր, օլպար, օրմանլար վէ տաղլար քէշֆ էտէրէք 29,000 միլ եօլճուլըգ էթտի: Պէյաղլարըն հիճրէթ էտիպ սըհհէթ ու էմնիյէթլէ թէմէքրիւն էտէպիլէճէքլէրի եէրլէր քէշֆ էթտի: Անլէրին քէնտի փամուգ, տէրի, զախրէ, գահվէ, շէքէր վէ ֆիլտիչիլէրինի ֆիւրուլթ էթմէք իւղրէ իւքէլլէրէ կէթիրէպիլմէլէրի իչիւն գարա վէ նէհրլէրտէն թարիգլէր արամագտա պուլունտը: Սիյահ գապիլլէր արասընտա չօգտօթլար գազանտը: Անլէրին խաթալընը թէտալի էթտի, վէ անլէրէ Ալլահա տօղու օլան ֆարղլարընը նէ եօլտա իֆա, վէ քէնտի հայաթլարընը տահա ֆաիտէլի օլմագ իւղրէ նէ սուրէթլէ իսթիմալ էտէճէքլէրինի թալիմ էթմէք իչիւն հիշ պիր ֆուրսաթը զայիպ էթմէտի: Լաքին անըն էն պէօյիւք խըտմէթի էփր թաճիլլէրինի թէագըպ վէ էսիր թիճարէթիլին պիլ ճիւմէ էսնա վէ հայվանի մէզալիմինի Ինկիլթէրտա էհալիսինէ ֆաշ էյլէմէքաէն իպարէթ իտի: Պու իշ անը իփրանտըրըպ, նիհայէթ էօլմէսինէ սէպէպ օլտու: Լաքին անըն նէճիպ պիր բուհ իլէ ֆէտա ի նէֆա էթմէսի քէնտի վաթանտաչարընը Մէրքէզի Աֆրիգայը զապթ վէ էսիր թիճարէթիլին լաղվ էթմէյէ սէվգ էյլէտի: Վէ եկէր անըն հայաթընըն էտասընա նազար էտէճէք օլուր իսէք պուլաճագըղ քի պու ճիւմէսինի եափմագ իչիւն լաղըմ կէլէն գուլ-

վէթ եւէվմէն ֆի եւէվմէն պիր սատէ մէն-
պատան, եանի, քէնտինին Ալլահա օլան
մուհապպէթինի առէմլէրէ խայր էթմէք
թարիգիյէ կէսթէրմէյէ ճիւտի վէ նէֆս-
ինքնարանէ արզուսընտան մէյաանա կէլ-
մէքտէ իտի: Օ տախմա պաշգալարա մուա-
վէնէթ էտիպ անլէրի տօթ էթմէյէ չա-
լըլըր իտի, վէ հէր քէս տէ պիլ մուգա-
պէլէ քէնտինի սէվիպ իշինին իլէրի կիթ-
մէսի իշին լաղըմ կէլէն վասըթալարը
թէհիյէ էտէրլէր իտի:

Լիվինլըթընըն էճտատը իսգօշիսլը
օլուպ, մուգատտէմա թէնհա վէ ետպանի
Ուլվա ճէգրէսինաէ թէմէքըին էթմէքտէ
խտիլէր: Լաքին սօնրա զարուրէթ սէպէ-
պիլէ Լանարգիլրէ վէ պիր չօգ փամուգ
ֆասպրիգալարը պուլունտուղու իշին տա-
հա վասի պիր իշ մէյաանը օլան Պլանթիլ
գարիյէսինէ նազլը մէքեան էթմէյէ
մէճպուր օլտուլար:

Տէյվիտ 1813 տէ գարիյէ ի մէգքիւրէ-
տէ թէվէլլիտ էյլէտի: Փէտէրի Նէյլ
Լիվինլըթըն՝ միւսթագիւմ, սահիպ ի իրա-
տէթ, իշկիւզար վէ աիւնեատա կէլիպ
կէլմէքտէ օլան պիլ ճիւմլէ վուգուսթտան
խապէրտար օլմաղա արզուքէշ վէ էհլ ի
մէրազ պիր քիմնէ իտի: Օ գրաթի փէր-
վէր պիր զաթ օլուպ միւթէնէվիլի մատտէ-
լէր հազգընտա օգուսագտան թէլէզզիւզ
էտէր իտի խէ տէ, պիլ խաստէ փութփէ-
րէսթ մէմլէքէթլէրին ահվալընտան պահա
էտէն քիթապլարը տահա զիյատէ սէվէր
իտի: Շէօյլէ քի Տէյվիտ քէնտինտէ զա-
հիր օլան շէճաթ վէ ճէսարէթի վէ մա-
լիւմաթը միթէնէվիլիէյէ տօղրու շէտիտ
իշթիյազ վէ մէրազը քէնտի փէտէրին-
տէն թէվէրլիւս էյլէմիշ իտի:

Վալիտէսի Ակնէս Հընթըր գատիւմ պիր
ֆամիլեատան թէնէտիւլ էթմիշ օլուպ
«Դըվնէնթըր» թէմիյէ օլունան Փրօթէս-
թան ֆրրգա ալէյհինտէ վուգու պուլան
թէսատիլէր վէմանընտա քէնտի խանէսին-

տէն տաղլարա ֆիրար էթմիշ, վէ եանլը
իտիկինէ գանաթ հաուրլ էթմիշ օլտուղը
պիր շէյի իճրա էթմէքտէն խէ խաքէնճէ
վէ հաթթա էօլիւմ թէհիլքէսինէ կիրիֆ-
թար օլմաղը իլիթիյար էյլէմիշ իտի: Իմոի
Տէյվիտին մալիք օլտուղը տագիլիք, իս-
թիգամէթ, հիլմիյէթ վէ լէթաֆէթին մէն-
պար վէ իլք մուալլիմէսի քէնտի վալիտէսի
իտի: Պարզ ուղրունա հէր շէյի ֆէտա
էթմէք իւզրէ տտէմէ պէօյիւք ճէսարէթ
պախշ էտէն հաղիգաթ, նամուս ու իթի-
պար վէ ատալէթ հիսսի գալիսինի տա-
խի վալիտէսինին նազիք վէ եինէ տէ սար-
սըլմագ պիլմէզ սիրէթ վէ թապիաթըն-
տան ախշ էյլէմիշ իտի: Էօմրինին ֆաա-
լիյէթ միւտաէթինէ թէալլուգ էտէն վա-
զըլար, վալիտէսինտէն քէնտիսինէ ինթի-
գալ էտէն պու միրաւըն քէնտիսի իշին
տիւնեատա պուլունան պիլ ճիւմլէ սէրվէթ-
տէն տահա գըյմէթլի պիր սէրմայէ իտի-
կինի էյիճէ խապաթ էթմիլէր:

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՄԵՃԼԻՍ Ի ՄԵՊՈԻՍԱՆ

Կէչէն հաթթա Մէճլիսի Մէպուսանըն
16նճը իճթիմանտա Հարպիյէ պիւտճէ-
սինտէն խաարէ իլէ թէսարրուֆ էտիլմիշ
օլան 15,613,741 զուրուշուն օրտու իշին
նազլիյէ վափօրլարը իշթիրաւընա թախտի
օլունմասը պապընտա միւզաքէրաթ ճէրէ-
յան էյլէմիշ տիր: Մահմուտ Շէվքէթ փա-
շա պիզզաթ հաղըր պուլունուպ իրատ է-
տիլէն սուալարա ճէվապ վէրմէրլէ պէրա-
պէր մէսէլէնին լիւզում վէ էհէմմիյէթին-
տէն պահա էթմէսի իւզէրինէ մէճլիս էք-
սէրիյէթլէ թէքլիֆի գապուլ էյլէմիշ տիր:

17նճի իճթիմատա տօնանմա ի Օմանի-
նին թամիր վէ թէրմիլի իշին պահիլիյէ
նազարէթինին լայիհա ի գանունիյէսի գրա-
աթ վէ միւզաքէրէ օլունմուշ տրը: Քէզա-

լիք 1,500,000 զուրուշուն ֆապլը մախսուսունտան նագլէն՝ տահա զիյաուէ իհթիյաճ կէօրիւլէն տիկէր պիր ֆապլա եանի տօնանմանըն թամիրինէ սարֆի օլունմասընը թէքլիֆի էտէն մատտէյէ տաիր պիր միգտար միւղաքէրէ ճէրէյան էտիպ մատտէ ի մէգքիւրէնին էնճիւմէնէ հէվալէնի դարապկիր օլմուշ տըր։ Պունտան սօնրա գօլ օրտու թէքլիւթընըն պիւսաճէսինէ տաիր աքէրի վէ մալիյէ էնճիւմէնին մաղպաթալարը օգունմուշ տըր։ Հարպիյէ նազըրը պուխտուստա իզահաթ վէրիպ հալը հազըր պիւսաճէ գանունու ահքեամընա թաթպիւզէն օրտույու իալահ էթմէք գապիլ օլմատըղընը վէ օրտուճա իպահաթը լաղըմէնին իճրաար իչիւն պազը ֆապլտան տիկէրլէրինէ կէչմէք եանի միւխթէլիֆ օրտու ֆըրգալարընա մուխաստէս օլան մասրաֆտան պիրինի էքսիլիպ տիկէրինէ իլալէ էթմէք, եախօտ պիրինի տիկէրինէ նագլ էթմէք լաղըմ կէլտիյինի վէ օրտու թէքլիւթ գանունունա տաիր թէքլիֆի էտիլէն թատիլաթ էվրօիա օրտու թէքլիւթ գանունամէլէրինէ միւթապըզ օլտուղունու պինաէն ալէյ օրտունուն իալահը զըմնընա գանունամէ ի մէգքիւրին գապուլ օլունմասը մուգթաղի իտիյինի տէրմիյան պույուրմուշ վէ փէք ուղուն հէմ աէ կիւրիւլթիւրիւ պիր միւպահէսէաէն սօնրա թէքլիֆի մէգքիւր էքսէրիյէթլէ գապուլ օլունմուշ տըր։ Վանա կէօնաէրիլէճէք թապիպլէր իչիւն թախտիա էտիլմէսի թէքլիֆ օլունան մէպլաղա տաիր միւղաքէրաթ ճէրէյան էթտիյի սըրաստա տախիլիյէ նազըրը թալէաթ պէյ իլէ Տօգ. Արիֆ Ըսմէթ պէյ արասընտա շէտիտ պիր միւնագաշա զուհուր էտիպ, եէքտիկէրինէ «եալանճը», «տօլանտըրճը», «րէզիլ» վէ էմալի հագաւրէթամիլ թապիլլէր իսթիմալ էթմիշ տիրլէր։ Պունուն իզգէրինէ ըէիս հասըլ օլան շամաթա վէ գարըչըզըլը թէպրին էտէմէյէրէք մէճիսի թաթիլ էթմիշ, վէ

մէճիսաէ ալիմ պիր կիւրիւլթիւ հասըլ օլուպ, միւնագաշա էննասընտա մէպուսլարտան պազըլարը տա եէքտիկէրինէ իթալէի լիսան էթմիշ տիրլէր։

Մէսրուսան մէճիսինին իթթիհատ վէ թէրագգը ֆըրգալընա մէսուպ օլան ազալարը ագա ը իճթիմա էտիպ, հէյէթ ի վիւքէլա հագգընտա միւղաքէրէլէրտէ պուլունմուշար։ Փըրգա ազալընտան 38 աուէտի Գապիլէնին պիր գաշ ազալարընըն թէպաիլ օլունմասընը թալէպ էտիյօրլար։—Սիւրիա մէպուսու Մէհմէտ Աճէլանի պէյ վէ Միւնթէֆիգ մէպուսու իւլէմա Րիֆաթ էֆէնտի վէֆաթ էթմիշ տիրլէր։—Սէրէզ մէպուսու Տէրպիլ պէյ իլէ Ասանա մէպուսու Ապսուլլահ էֆէնտինին ինթիխապլարը թաստիգ օլունմուշ տըր։—Բում վէ Պուկար մէպուսլարընըն եալընլարտա իճթիմալար ագա էտիպ Բումլար իլէ Պուկարլար արասընտա իթիլաֆի հուսուլունա մուվաֆֆադ օլտուգլարը ըիվալէթ օլունտօր. պու իթիլաֆի նէթիճէսինտէ մէյտանտա օլան մէսէլէլէրէ տաիր Բում ֆաթրիյի Պուկար Էլզապը իլէ միւթթէֆիգէն իչլէյէճէք տիր։

Տախիլի.—Սօֆիա Օմա սէֆարէթինին պիւթիւն մուհիմմ վէ մահրէմ էվրագը գանչլէրիատան սըրգաթ էտիլմիշ տիր։ Սէֆարէթին գանչլէրիատը այրը պիր էվին իւսթ գաթընտա պուլունուպ օտանըն ալթընտա պիր Պուղար ալիէսի իզամէթ էտէր իմիշ։—Տիւվէլ ի համիյէնին Կիրիտտէ հաքիմիյէթ ի Օսմանիյէյի թէյիտ էթմէք իւղրէ ճէզիրէ էհալիլմէնէ կէօնաէրաիլլէրի թահրիլաթը ումումիյէյէ ճէվապէն հէյէթը իճրաիյէ քէնտիլլէրէ պունտան ագա տէմ վէրիլմիշ օլան իմթիյազլարտան վաղ կէչմէյիպ էօլիւմէտէք անլէրի մուհաֆաղա էտէճէքլէրինի պիւտիլմիշլէր տիր։ Ալմանիա հիւքիւմէթի Կիրիտիլլէրին պու նօթաղընա ճէվապ վէրիլմէմէսի իչիւն Տիւվէլ ի համիյէնէզտինտէ թէչէպալիւսաթտա պուլունմուշ

տրը տէյու պիր ըիվայէթ մէյտանա չըգտը իսէ տէ ասը օլմատըղը անլաչըմըլ տըր : — Հիւքիւմէթ պիր միլիօն լիրա գըլմէթինտէ, 5, 10, 20 վէ 40 փարալըգ նիքէլ սիքքէլէր տարալ էթմէքլիյէ գարար վէրմիլ օլուպ, 5, 10 վէ 20 փարալըգլար 2 ալ զարփընտա թէտավիւլէ գօնուլանագ տըր : — Վազթըլլէ շէնրիմիդտէ թէտգիւգաթը ֆէննիյէտէ պուլունմագ իւզրէ թէշքիլ էտիլիպ պիր միւտտէթ մուամմէր օլտուգտան սօնրա, պուլտան թագրիպէն 15 սէնէ ազտէմ գափատըլմըլ օլան «Էն-ճիւմէնի տանիչին ի թըպլի» պու կիւնլէրտէ իհեա էտիլիպ կէշէն Փաղար կիւնիւ Հայտար փաշատա ֆէքիւլթի սալօնընտա էնճիւմէնի մէքիւրիւն ըէսմի քիւշատը իճրա օլունմուշ տըր : — Փրօֆ. Իմմէրէիս Տէրիտատէթտէ հիւքմֆէրմա օլան գօլէրա իլլէթինէ տաիր թէֆթիշաթը ֆէննիյէ իճրա էթմէք իւզրէ Ալմանիատան շէնրիմիզէ աղիւմէթ էթմիշ տիր : — Ապտիւլ Համիտ, Ալմանիա պանդալարընտա մէվճուտ փարասընըն մագպուղարընը իմզալայըպ, մէպլաղը մէքքիւրիւն քեամիլէն Իւչիւնճիւ օրտույա թախսիս օլունմասընը թալէպ էթմիշ տիր : — Ախրէն Քէրէքտէ աշայիրի ասիյէ իլէ ասաքիրի Օսմանիյէ արատընտա 5 սաւթ սիւրէն շէտիտ պիր միւտտէմէ վուգու պուլուպ, նիհայէթ ասիլէր մուհասէրէ օլունարագ պիր գըսմը ֆիրարա մուվաֆֆագ օլմուշ վէ գըսմը միւթէպագիտիճէման 600 ատէտ օլարագ, թէսլիմ օլմուշ տըրլար : Թագրիպէն 450 ատէտ մագթուլ վէ մէճրուհ վար տըր : Արապիսթանտա հիւքմ ֆէրմա օլան պու իսեանըն պաչըրճա սէպէպլէրի մագամընտա հիւքիւմէթին օլ թարաֆըրտա էհալիյի մէճպուրի վաղիֆէի ապքէրիյէյէ թապի թուլմագ, սիւահ թօփլամագ վէ վէրկի թահսիլ էթմէք միւպաշէրէթինտէ պուլունմասը օլտուղու սէօլլէնիյօր : — Բում Փաթրիգի ախրէն Բում մէքեթիպի հագգընտա մէզահիպ նէզարէ-

թինէ եէնի պիր թագրիր եօլլայըպ, աթիւտէքի խուսուպարը թալէպ էթմիշ տիր . 1. Փաթրիգիսանէ վէ մէթրօփօլիթիսանէլէր թարաֆընտան մուսատտագ շէհատէթնամէլէր ասհապընըն իքինճի տէրէճէ մէքեթիպի ըէսմիյէտէն միւնթէհի օլան էֆէնտիլէրին համիլ պուլունտուգլարը հուգուգ վէ իմթիյալաթը հաիլ օլաճագլարընը թէմին էտէն պիր գանունուն թանգիմի . 2. Բում լիսանընը թալիմ էտէն մէքթէպլէրէ վէրիլէճէք մուխասէսաթըն Փաթրիգիսանէյէ վէ մահալլի մէթրօփօլիթլէրէ թէվտի էտիլմէսի . 3. Հիւքիւմէթ մէքթէպլէրի թէֆթիշ էթտիյի սըրատա փրօղրամլարտա մուզիրը պիր տէրս, եախօտ մուալլիմ եա մուալլիմէլէր եէտինտէ Փաթրիգիսանէ եա մէթրօփօլիթլէր թարաֆընտան մուսատտագ օլմայան շէհատէթնամէլէր կէօրաիլիւ հալտէ Իսթանպուլտա իսէ Փաթրիգիսանէյէ վէ վիլայէթլէրտէ իսէ մէթրօփօլիթլէրէ միւրէճաթ օլունմասը վէ շայէտ մուխալիֆէթ վուգու պուլուր իսէ, մէսէլէնին Փաթրիգիսանէ վէ Մէարիֆ նազարէթինին նազարը թէտգիլիսէ վաղ էտիլմէսի :

Էրմէնի ճէմաւաքը. — Էջմիածին Կաթողիկոսը Վեհ. Տ. Տ. Մատթէոս Բ. Դեկ. 24տէ գալպ խաթալըղընտան վէֆաթ էյլէմիշ տիր : Միւշարիլէյհ 1845 Փետ. 12տէ Տէրիտատէթտէ տօղմուշ օլուպ, 1864տէ Սարկաւազ վէ 1869տա կուսակրօն ֆահանայ վէ 1876տա Եպիսկոպոս թախսիս էտիլմիշ, 1886տա Մըսրա Առաջնորդ թային օլունարագ 1891էտէք օրատա իճրա ի մէմուրիյէթ էյլէմիշ տիր : Պու մէմուրիյէթի էանասընտա միւշարիլէյհէ իւչիւնճիւ Մէճիտիյէ նըշանը վէ Հապէշիսթան Մէնէլիքի թարաֆընտան պիր ալթուն իւալ թէվտի էտիլմիշ տիր : 1894տէ Փաթրիգինթիսապ օլունմուշ օլուպ, իքի սէնէ տէվամ էտէն փաթրիգլիյի էանասընտա Ապտիւլ Համիտ թարաֆընտան Էրմ. միլլէթի իւզէրինէ վուգու պուլան զուլմ ու թէտա-

տի ակեյհնտէ միւշարիւէյհն սերպէս-
թանէ պէյանը էֆքեար էթմէսի իւ-
զերինէ փաթրիգլիքսէն ազլ վէ Երուսա-
ղիմէ նէֆի էսիլտի : 1908տէ վուգու պու-
լան իլանը հիւրրիյէթտէ միւշարիւէյհն Իս-
թանպօլա տավէթ էսիլիպ, միսլի կէօրիւ-
մէմիշ պիր տէպտէպէ իլէ իսթիգպալ վէ
թէքրարէն փաթրիգլիյէ թալին էսիլտի :
1909տա էջմիածին Կաթողիկոսալուղունա
ինթիսապ էսիլէրէք, էջմիածինէ ազիմէթ
էյլէտի : Լաքին տահա մէնֆատա իքէն
սըհհէթի պօզուլմուշ օլուպ, նիհայէթ Գեկ.
Չէտէ թէսլիմ ի րուհ էյլէտի : Պիւթին
միլլէթիմիզ քէնտիլէրէ սէվկիւլիւ օլան պու-
զաթը զայ էյլէսիլէրի իչին հագգ իւզրէ
փէք մահզուն արուար :

—Ազգային մէճիստէ զուհուր էթմիշ
օլան միւշքիլաթը թէսլիյէ վէ իթիլաֆ
հասըլ էթմէք մագսէտիյլէ թարաֆէյնտէն
միւնթէխապ վէքիլլէր իսթիշարէտէ տէ-
վամ էթմէքտէ տիրլէր :

—Պու հաֆթա Սալը կիւնիւ Բիւզանդ-
էֆ. Գէշտան մաթպախանէսինտէն քէնտի
էվինէ տէօնէր իքէն ազչամըն սաաթ
1 1/2 ընտա եօլ իւզէրինտէ պիր քէօշտէ
կիզլէնմիշ օլան պիր կէնճ՝ միւմաիլէյհն
իւզէրինէ հիւճիւմ էսէրէք էլինտէքի գա-
լըն պիր գայըլ գամը իլէ անըն պաշընա պիր
տարպէ էստիրմիշ տիր : Իքինճի տարպէյի
էնտիրմէզտէն միւմաիլէյհն մախտուճունըն
իմտատա եթթիշմէսի իլէ աոէմ ֆիրարա
գատէմ պասար իսէ տէ, թութուլարագ
փօլիս իտարէսինէ թէսլիմ էսիլիլ : Մէր-
գում կէնճին Գումգափուտա Յուսէփ իս-
մինտէ պիր էրմէնի աշըր օլտուղու անլա-
շըմըշ տըր :

Փրօ. Ճէճ.—Լանկա քիլիսէսի չօպանը
Վեր. Տէմիրճիտան վէ Էմմանուէլ քիլիսէսի
չօպանը Պատ. Կ. Իսթամպօլլուեան պու-
կիւնլէրտէ Պրուսա տաիրէ ի թէպչիրիյէ-
սինտէ պուլունան քիլիսէլէրի զիյարէթ

էթմէք իւզրէ իքի հաֆթա տէվամ էտէն
պիր սէֆէր իճրա էյլէմիշէր տիր.—Ատանա
հատիսէսի էանասընտա Օսմանիյէտէ իհրագ
էտիլէն շէհտլէրին քէմիլլէրի Այնթապա
նապլ էտիլմիշ օլուպ, Գեկ. 11տէ քէմալը
իհթիրամլէ մէզարիաթանըն պիր քէօշտէսինտէ
տէֆն էտիլմիշ տիր.—Ամէրիգան Պօրտըն
սըր քեաթիպլէրինտէն Տօգ. Փէթըն Ատա-
նա, Մարաշ վէ Այնթապ թարաֆլարընը
զիյարէթ էյլէմիշ տիր.—Ուրֆա չօպանը
Վեր. Ա. Եղոյան Տիյարպէքիրէ օլան սէյ-
յահաթը թէպչիրիյէսինտէն քիլիսէսինէ
սէլամէթլէ ալտէթ էյլէմիշ տիր.—Թա-
լաս միսիօնէրի Մր. Փաուլ 2—3 պ-
տան պէրու աղըր վէ թէհլիքէլի պիր
խասթալըգտան էսիրֆիրաշ հալտէ պու-
լունույօր. ահվալը պախի էնտիշէ տիր :
—1874տէն 1905տէք միսիօնէր վէ Մ.
Թ. գօլէճի ըէիսի մագամընտա Այնթապ-
տա իգամէթ էյլէմիշ օլուպ 1905տէ վա-
թանընա ալտէթ էյլէմիշ օլան Տօգ. Փու-
լըրն զէվճէ ի միւհթէրէմէսի Նոյ. 10տա
Գալիֆօրնիանըն Լօս Կաթօս շէհրինտէ ֆիւճ-
ճէթէն գալպ խասթալըղընտան վէֆաթ
էթմիշ տիր :

Խարիճի.—Ինկիլթէրրատա ինթիսապ
իշի պիթմիշ օլարագ նէթիճէսի փարլա-
մէնթօտա ֆըրգալարըն էվլէլէի նիսպէթ-
տէ պուլունմասը օլմուշ տըր, Էանի պու-
ինթիսապտա հիշ պիր թարաֆ զալիպ օլ-
մամըլ վէ հիւքիւմէթ եինէ էվլէլէի կիպի
լիպրիլլէրին եէտինտէ գալմըշ տըր : Լա-
քին պու շէյ՝ լիպրիլլէրին շիմոի էվլէլ-
քինտէն զիյատէ գուվլէթլի պիր մէվգը-
տէ պուլունմալարը տէմէք տէյիլ տիր :
Շիմոի հիւքիւմէթին գարչըրնտա պու-
լունան էհէմմ մէսէլլէր շունլարտան ի-
պարէթ տիր, Էանի Լօրալար գամարասը-
նըն Մէպուսլար գամարասը գարարլարընը
վիթօ (րէտտ ու իատէ էթմէք) հագգընը
լօրալարըն էլինտէն ալմագ, պէլքի տէ
Լօրմլար գամարասընը քիւլլէն լազլ էթ-

մէք, Իրլանտայա ումուրը տախիլիյէճէ պիր նէվ խաթիգլալիյէթ վէրմէք տիր: Եռունիւրնիւք եանի հիւքիւմէթ մուխալիֆ ֆըրդանըն էֆքեարընճա պու մէսէլէլէրին հալլընտա հիւքիւմէթ պէօյիւք միւլքիւլաթ թա թէսաուրֆ էտէճէք տիր: Զիրա Գապլինէ էքսէրիյէթ գուվլէթի իչին Իրլանտա մէպուպարընըն ըէլինէ միննէթտար պուլունտուղու, վէ պիր թարաֆտան մէզքիւր մէպուպարը տիկէր թարաֆտան ու մում միլլէթի մէմնուն գըլմագ միւլքիլ օլտուղու միւնասիպէթլէ Փարլամէնթօտա մէվգիլէրի փէք էմին աոտ օլունամագ: — Սէյն նէհրինին արա սըրա ֆէյզան էաիպ Փարիզի պասմաը ճանճա վէ մալճա խայլը զիյանը պատի օլտուղու իչին՝ պու կիւնլէրտէ եա նէհրի տէրինլէշարիէրէք եա տա Փարիզտէն տէնիղէտէք գանալլար աշարագ պու աֆէթին էօնիւնիւ արմագ տիւլիւնիլիւյօր իտէ տէ, պազըլարըն զաննընճա պու թէշէպպիւս փէք պահալըյա մալ օլաճաղընտան, գապիլ իւլ իճրա տէյիլ տիր: — Տիւնեանըն էն պէօյիւք վափօլարընտան պիրի օլսն Մօրէթանիա վափօրը պու կիւնլէրտէ Լիւկիլթէրրատան Ամէրիգայա 12 կիւնտէ կիտիպ կէլմէք իւզըն պիր սէֆէր իճրա էյլէմիշ տիր: Պու սէֆէր մուվաֆֆա գիլէթլէ իճրա էտիլմիշ օլուպ թարիխտէ միպի նամէսպուգ պիր սէֆէր օլմուշ տիր: — Լօնտրանըն հաունտթիշ սօգաղընտա Դեկ. 16 կէճէսինտէ պիր գաշ էճնէպի ճանիլէր պիր էլմասճը տիւքքեանընը տէլէր իքէն իւզէրլէրինէ կէլէն փօլիպէրէ աթէշ էտէրէք, անլէրին իւչիւնիւ վէ պիր տիկէր էճնէպիյի էօլաիւրէրէք ֆիրար էյլէմիշէր տիր: Պու ճանիլէրին Բուսիալը անարչիսթլէր օլտուղը զանն օլունմագ տա տիր: Մագթուլ փօլիպէրտէն իքիսինին ճէնապէ ալայը Լօնտրանըն Սէնթ Փօլ ուլու քիլիսէսինտէ պէօյիւք տէպուտէպէ իլէ իճրա օլունմուշ վէ մէզքիւր ալայտա գըրալ հազընթլէրի թա-

րաֆընտան տախի մէպուպար հազըր պուլունմուշ տիր: Ճանիլէրի խապէր վէրէնլէրէ հիւքիւմէթ 500 լիրա վաա էյլէմիշ տիր: — Վէրէմ իլլէթի ալէյհինտէ մումա հէտէ էթմէք մագսէտիլլէ Լիւկիլթէրրատա թէշէքքիւլ էթմիշ օլան ճէմիլլէթի ֆէննիլէ իլլէթի մէզքիւրէնին մէնի մագսէտի իչին գուլլանմագ իւզըն պու ծնունդ եօրթուր միւնասիպէթիլլէ էհալիտէն 5,000 ինկ. լիրաը իանէ թալէպ էյլէմիշ տիր: Պու թալէպլէրինէ իճապէթ էտիլտիյի իհթիմալ տիր: — Լիւկիլթէրրատա Պօլմօն գուրպլինտէրի պիր մասէնտէ փաթլայըլ վուգու պուլուպ, 300 ամէլէնին թէլէֆինէ պատի օլմուշ տիր: — Սէնէի հազըրէ Մարտ 5տէ Պրանտատա թահրիրի նուֆուս իճրա էտիլէճէք տիր: 1906նըն թահրիրի նուֆուսընտա Պրանտա էհալիսի 39,252,245 վէ Փարիզիքի 2,763,393 նուֆուս իտի վէ Պրանտատա 1,009,415 էճնէպի պուլունտույօր իտի: — Օտէստատա 270 թալէպէ սիյասի մահպուպարա գարչը հիւքիւմէթին իթթիիալ էյլէտիյի մէսէք ալէյհինտէ կէլէն կիւն պիր նիւմայիլտէ պուլունմուշլար, վէ փօլիա տաիւրէսի թալէպէյի տալլթմաղա չալլըր իքէն թարաֆէյնաէն սիւհան իսթիմալ օլունարագ կէրէք թալէպէտէն կէրէք փօլիպէրտէն եարալանան վէ էօլէնլէր պուլունմուշ տիր: Շէհրի մէզքիւրտէքի գըղլար մէքթէպլինտէ տախի միթինկ ագա էտիլտիյի իչին 130 թալիպաթ փօլիպէր թարաֆընտան տէրտէսթ էտիլմիշ տիր:

Միւսիւրի ի մեսուլ վէ սահիպ ի իսթիյագ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍՐ

Տէրիսաստէթ, 2ագ հագճըլար, Յակոբիան խան